

OSAKEYHTIÖN OSAKKAAN VERO- OPTIMOINTI: PALKKAA VAI OSINKOA?

Alexi Paukku

Opinnäytetyö
Lokakuu 2013

Liiketalouden koulutusohjelma
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Tekijä(t) Pauku, Aleks	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 28.10.2013
	Sivumäärä 64	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi OSKEYHTIÖN OSAKKAAN VERO-OPTIMOINTI: PALKKAA VAI OSINKOA?		
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Svärd, Erica		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän Yrityskonsultit Oy		
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen aiheena oli osakeyhtiön osakkaan vero-optimointi palkan ja osingon suhteen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia omistajayrittäjien varojen nostoa yrityksestä palkan ja osingon suhteen uuden, vuonna 2014 voimaan tulevan osinkoverouudistuksen näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada aikaan dokumentti, joka antaa selvät keinot omistajayrittäjän vero-optimointiin. Lisäksi toimeksiantajan, Jyväskylän Yrityskonsultit Oy:n, käyttöön laadittiin Excel-laskentataulukko asiakasyrittäjien verosuunnittelua varten. Taulukon avulla toimeksiantaja pystyy tehostamaan omia palveluitaan ja siten tuomaan lisäarvoa asiakkailleen.</p> <p>Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus ja tutkimusstrategiana oli toimintatutkimus. Tiedonkeruu menetelmänä käytettiin teemahaastattelua, ja haastateltavat olivat toimeksiantajan asiakkaita. Laskentataulukko tehtiin teoreettiseen viitekehykseen kerätyn tiedon pohjalta. Haastattelujen avulla saatiin selville omistajayrittäjien mieltymykset ja kokemukset varojen nostoon sekä voiton käyttämiseen.</p> <p>Tutkimustulos kertoi, että omistajayrittäjät kokevat tulevaisuudessa kevyemmin verotettavan osingon nostamisen hyväksi tavaksi varojen siirtoon palkan rinnalle. Palkkaa pidetään kuitenkin edelleen tarkoituksenmukaisena keinona siirtää varoja yrityksestä osakkaalle. Laskentataulukolla pystyttiin osoittamaan, että hyvällä suunnittelulla saadaan aikaan selviä verosäästöjä.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena toteutettu laskentataulukko tehostaa toimeksiantajan palvelun tarjontaa ja selkeyttää uuden osinkoverouudistuksen vaikutuksia osingon verotukseen. Jatkotutkimus voitaisiin toteuttaa tutkimalla luontoisetujen verohyötyä omistajayrittäjille.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Osinko, palkka, vero-optimointi, verosuunnittelu		
Muut tiedot Liite 2 Excel-laskentataulukko salainen 28.10.2018 saakka. Liitesivuja 8		

Author(s) Paukku, Aleksi	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 28.10.2013
	Pages 64	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title TAX PLANNING AT A PRIVATELY OWNED LIMITED COMPANY: SALARY OR DIVIDEND?		
Degree Programme Business Administration		
Tutor(s) Svärd, Erica		
Assigned by Jyväskylän Yrityskonsultit Oy Ltd.		
Abstract <p>The subject of this thesis was tax planning at a privately owned limited company regarding salary and dividend. The purpose was to explore how the owner used to to raise funds for the company with a perspective on the new taxation reform. The aim of the research was to create document, which would include simple instructions on how the owner could optimize the taxes to be paid. In addition to creating the document, the aim was to create an excel-based counting tool for Jyväskylän Yrityskonsultit Oy Ltd., which would contribute to planning the taxation of the clients of the company and also assist in the owner's tax planning. The tool will promote the company's services thus bringing more added value to the clients.</p> <p>The research was executed with a qualitative method and the research strategy was action research. The data was collected through theme interviews. All the interviewees were business owners and principal clients. The counting tool was completed on the basis of the data collected for theoretical framework. The interviewees gave information about the likings of the clients their experiences of making use of their profit funds.</p> <p>The research result revealed that, in addition to business owners' share dividends, salary is still a functional way to transfer profit funds to the owners. With the counting tool it was possible to show that well planned tax planning can save money.</p> <p>The counting tool promotes the principal's service and clarifies the impact of the new taxation reform on dividend taxation. A further study could survey the taxable benefit from fringe benefits to the owners.</p>		
Keywords Dividend, salary, tax-planning,		
Miscellaneous Attachment 2, Excel-worksheet confidential until 28.10.2018, pages 8.		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
1.1	Tutkimuksen tausta	3
1.2	Tutkimuksen tavoitteet	7
1.3	Tutkimusmenetelmä.....	8
1.4	Tutkimuksen luotettavuus.....	13
2	OMISTAJAYRITTÄJÄN ANSIOTULOT	15
2.1	Ansiotulo.....	16
2.2	Ansiotulon verotus	17
2.3	Ansiotulon perusteella maksettavat muut maksut.....	20
2.4	Ansiotulosta tehtävät vähennykset.....	21
3	OSAKEYHTIÖN VAROJENJAKO.....	25
3.1	Varojenjako.....	26
3.2	Laiton varojenjako	28
4	OSINKO.....	28
4.1	Osingon jakaminen	29
4.2	Osingon verotus.....	29
4.3	Peitelty osinko	34
5	OSAKEYHTIÖN VEROSUUNNITTELU.....	34
5.1	Verosuunnittelun tarkoitus	35
5.2	Verosuunnittelun tasot.....	35
5.3	Pääomatulon maksimointi.....	37
5.4	Nettovarallisuuden kasvattaminen	37
6	PALKAN JA OSINGON SUUNNITTELU	37
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	39
7.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	39
7.2	Tiedonkeruu.....	40
7.3	Aineiston analysointi	41
7.4	Luotettavuusarviointi	42
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	43
8.1	Palkkaa vai osinkoa.....	44

8.2	Excel-laskentataulukko apuna vero-optimointiin	47
9	POHDINTA	48
	LÄHTEET	53
	LIITTEET	57
	Liite 1. Teemahaastattelua ohjailevat kysymykset	57

KUVIOT

	KUVIO 1. Valtion tuloveroasteikko.....	19
	KUVIO 2. Ansiotulojen verotus.....	22

1 JOHDANTO

Yrityksen yksi tärkeimmistä tehtävistä on tuottaa voittoa yrityksen omistajille (L 21.7.2006/624). Omistajilla on usein tarkoituksenaan saada sopiva osa yrityksen voitosta itselleen mahdollisimman pienin veroseuraamuksin. Omistajat maksavat tehdystä työstä korvausta palkkana, ja omistajilla on mahdollisuus nostaa varoja yhtiöstä myös osinkona. Palkan ja osingon verotus poikkeavat toisistaan, joten omistaja törmää kysymykseen siitä, kuinka paljon hänen tulisi nostaa palkkaa ja jakaa voitosta osinkoa, jotta selviäisi mahdollisimman pienillä veroseuraamuksilla. Verolait kuitenkin muuttuvat erittäin tiuhaan tahtiin, joten yrittäjällä on vaikeuksia lakien tulkitsemisessa ja käytäntöön soveltamisessa.

Yrittäjän apuna onkin usein ammattitaitoinen tilitoimisto asiantuntijoineen, joiden työhön kuuluu uusiin lakeihin perehtyminen ja sitä kautta asiakasyrityksen konsultointi verotukseen liittyvissä tilanteissa. Yksi tilitoimiston tarjoamista palveluista voi olla asiakasyrityksen verosuunnittelu. Huolellisesti ja ammattitaitoisesti tehdyllä verosuunnittelulla on merkitystä yrityksen verotettavaan tuloon, ja se voi tuoda yrittäjälle sekä yritykselle merkittäviä säästöjä.

1.1 Tutkimuksen tausta

Lakien uudistuminen tuo haasteita ja muutoksia myös tilitoimistojen palveluihin ja niiden tuottamiseen. Tilitoimistot tarjoavat asiakkailleen usein erilaisia verosuunnittelupalveluja, ja verotukseen liittyvien lakien uudistusten takia on usein muutettava myös palvelun tuottamistapoja. Viimeisimpänä uudistuksena hallitus on päättänyt muuttaa yritysten yhteisövero ja osinkoverojärjestelmää. Muutokset astuvat voimaan vuoden 2014 alussa.

Hallitus ehdotti 21.3.2013 pidetyssä kehysriihessä yhteisöverokannan laskemista 4,5 prosenttiyksiköllä 20 prosenttiin ja osinkoverojärjestelmän uusimista siten, että lisätaamattomista yhtiöistä saatu osinkotulo verotetaan aina pääomatulona. Pääomatulojen veroprosentit 30 % ja 32 % pysyivät samana, mutta progressiorajaa alennetaan

entisestä 50 000 eurosta 40 000 euroon. Lisäksi listaamattomista yrityksistä saatujen osinkojen 60 000 euron verovapaa raja poistuu, ja osingoista veronalaista pääomatuloa on 25 prosenttia siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 prosentin vuotuista tuottoa ilman ylärajaa. Ylimenevä osuus olisi täysin veronalaista pääomatuloa. Kuitenkin hallitus päätti 4.4.2013 muuttaa alkupe- räistä esitystä siten, että osingoista on 25 prosenttia veronalaista pääomatuloa siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 prosentin vuotuista tuottoa ja on enintään 150 000 euroa. Ylimenevästä osasta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. (Hallituksen kehysriihen veropäätöksiä 2013.)

Lopullisen muodon listaamattomien yritysten osinkoverouudistus sai 29.8.2013 pide- tyssä budjettiriihessä. Siinä korjattiin aikaisempaa esitystä siten, että ansiotulovero- tus tuli takaisin osinkoverotukseen. Nyt siis osakkeen matemaattiselle arvolle laske- tun 8 % vuotuisen tuoton ylimenevältä osalta osinko on 75 prosenttisesti veronalais- ta ansiotuloa, kun se aikaisemmassa esityksessä oli 85 prosenttia veronalaista pää- omatuloa. Muut hallituksen osinkojen verotusta koskevat esitykset jäivät voimaan sellaisenaan. (Valtioneuvoston tiedote 350/2013.)

Tulevan muutoksen seurauksena vanhat laskentakaavat osingon ja palkan vero- optimointiin eivät anna oikeaa kuvaa osinkoihin kohdistuvasta verotuksesta. Ennen uudistusta monet yrityksen omistajat nostivat ainakin verovapaan osingon, mutta nyt osingon verovapaasta osuudesta luovutaan, ja palkan ja osingon vero-optimointi käy vielä tarkemmaksi, sillä osinkotuloista maksetaan aina veroa. Lisäksi yritysten omista- jien on mietittävä uudelleen, kuinka he käyttäisivät yrityksen tuottaman voiton.

Toimeksiantaja

Toimeksiantajana opinnäytetyölle on Jyväskylän Yrityskonsultit Oy. Yritys on perus- tettu vuonna 1991, ja se sijaitsee Jyväskylässä. Selkeyttääkseen palveluja ja niiden toimivuutta yritys perusti vuonna 2009 Jyväskylän yrityskonsultit isännöinti Oy tytär- yhtiön, joka vastaa taloyhtiöiden isännöinnistä. Yritys toimii tilitoimisto- ja isännöin- tialalla ja työllistää yhteensä noin 20 kiinteistö- ja tilitoimistoalan ammattilaista, jois- ta noin puolet jakautuu isännöintipuolelle ja puolet tilitoimistopuolelle.

Tarve opinnäytetyölle syntyi hallituksen uuden osinkoverouudistuksen seurauksena, sillä yrityksessä on aikaisemmin tarjottu verosuunnittelua omistajayrittäjille osingon ja palkan suhteen, mutta uuden osinkoverouudistuksen myötä vanhoja laskukaavoja ja tietoja ei voida hyödyntää enää asiakasta tehokkaasti palvellessa. Toimeksiantajayrityksessä etsitään uusia palveluja, joita voidaan tuottaa asiakkaille, ja tutkimustulos tulee olemaan tärkeä osa palveluiden myyntiä edistävää materiaalia. Lisäpalveluita myymällä yritys pystyy kasvattamaan omaa liiketoimintaansa ja luomaan lisäarvoa itselleen ja asiakkailleen. Palkan ja osingon vero-optimointi antaa myös kilpailuetua toimeksiantajalle. Uuden laskentamallin ja tutkimuksen tulosten avulla tilitoimistossa saadaan tehostettua toimintaa ja edistettyä runsaasti työntekijöiden ammattitaitoa. Lisäksi tutkimalla asiakkaiden mieltymyksiä ja käsityksiä uuden osinkoverouudistuksen ja yhteisöveron laskun vaikutuksista voiton käyttämiseen saadaan tietoa, jonka avulla voidaan tarjota laadukasta palvelua asiakkaille. Aihe suunniteltiin yhdessä esimieheni kanssa.

Aiheen rajaus

Tutkimus on rajattu koskemaan vain osakeyhtiöitä. Muut yhtiömuodot on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle siitä syystä, että toimeksiantajan asiakaskuntaan kuuluu suurimmaksi osaksi osakeyhtiöitä, ja muissa yhtiömuodoissa varojen nostaminen poikkeaa osakeyhtiöille säädetyistä laeista. Osakeyhtiöistä tutkimus koskee sitä osaa, jossa omistajat ovat tiiviisti yhteistyössä, ja niitä on vain muutama, sillä suurimmissa osakeyhtiöissä kaikkien intressit varojen käyttöä kohtaan voivat poiketa olennaisesti toisistaan. Kyseessä on yrityksen YEL-osakas. Lisäksi opinnäytetyö koskee hallituksen uutta osinkoverouudistusta, joten muut yhtiömuodot eivät senkään takia kuulu tutkimuksen aihealueeseen. Julkisia osakeyhtiöitä ja niiden varojen nostoa ei myöskään käsitellä omistajuuteen liittyvien seikkojen vuoksi.

Työ käsittelee ainoastaan yrittäjäosakasta, sillä yrittäjäosakas työskentelee yrityksessä ja hänellä on mahdollisuus määrittää itselleen palkka ja nostaa sen lisäksi vielä osinkoa haluttu määrä. Yrittäjäosakkaalla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä yrittäjää, joka omistaa osakeyhtiöstä yli 30 % ja lisäksi työskentelee yrityksessä. Yrittäjäosakkaan verotukseen liittyen tutkimuksesta on jätetty ulkopuolelle myös ne ansiotulon verotukseen vaikuttavat vähennykset, jotka eivät liity yrittäjäosakkaan toimin-

taan yhtiön hyväksi, kuten opintolainavähennys, invalidivähennys ja työeläkevähennys.

Opinnäytetyössä ei myöskään käsitellä työpanososinkoa, sillä työpanososinko verotetaan kokonaan ansiotulona ja on siten rinnastettavissa yrittäjäosakkaan nostamaan palkkaan. Yritysten toimitusjohtajiin ei sovelleta vuosilomalakia, ellei siitä ole erikseen sovittu. Vuosilomalakia ei myöskään sovelleta yrittäjiin, ammatinharjoittajiin tai harrastustoiminnan luonteiseen työhön (Syvänperä & Turunen 2011). Tämän johdosta tutkimuksessa ei ole käsitelty omistajayrittäjän lomapalkkaan kohdistuvan lomakorvauksen vaikutusta verotettavaan ansiotuloon.

Aikaisemmat tutkimukset

Aikaisemmin samasta aiheesta on tehty opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa pro gradu -tutkielma. Opinnäytetyö on tehty vuonna 2008, ja siinä on tutkittu omistajayrittäjän varojen nostamisen vaikutuksia yrittäjän ja yrityksen verotukseen case-yrityksessä. Siinä on tutkittu sekä vuoden 2004 verouudistuksen että vuonna 2006 uudistuneen osakeyhtiölain muutosten vaikutuksia. Lisäksi on toteutettu toimeksiantajayrityksen käyttöön laskentamalli osingon ja palkan optimointia varten. Myllymaan (2008) laskentamallia on käytetty apuna tämän opinnäytetyön laskentataulukon luomisessa.

Yliopistossa tehdyssä pro gradu - tutkielmassa on pyritty selvittämään pienten osakeyhtiöiden verosuunnittelua ja sitä, kuinka tutkimuksen kohdeyrityksissä on pyritty kasvattamaan nettovarallisuutta ja mitä tapoja yritykset käyttävät varojen nostoon. Tutkielman tuloksena todettiin, että yli puolet pyrki kasvattamaan toiminnallaan yrityksen nettovarallisuutta. Tärkein keino nettovarallisuuden kasvattamiseen oli voitovarojen jättäminen yritykseen, toiseksi tärkein palkan noston määrittely ja kolmanneksi osingonjaon ajoittaminen. Reilusti yli puolelle vastaajista oli tutkimuksen mukaan tärkeintä saada tuotto pääomatulona. (Myllymaa 2008; Rantanen 2007.)

Tämä opinnäytetyö tulee eroamaan aikaisemmista tutkimuksista uusien lakien perusteella. Edellisissä tutkimuksissa ei ole esillä uuden, vuonna 2014 voimaan tulevan verouudistuksen vaikutuksia osakkaan vero-optimointiin palkan ja osingon suhteen,

mutta sen sijaan niissä on käsitelty aikaisempia verouudistuksia ja niiden vaikutuksia. Tämä tutkimus tehdään tilitoimistolle, joka hyödyntää tutkimustuloksia ja laskentamallia omassa palvelun tarjonnassaan. Aikaisemmat tutkimukset ovat tehty yrityksille ja heidän osakkailleen. Nykyään tilitoimiston rooli taloushallinnossa ja konsultoinnissa on kasvanut entisestään, ja tilitoimistojen on pystyttävä tarjoamaan ajanmukaista ja laadukasta palvelua, jotta asiakas kokee saavansa siitä lisäarvoa itselleen.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimus perustuu uuden osinkoverouudistuksen vaikutusten tutkimiseen yritysten varojen nostamisessa, ja yhtenä tavoitteena on luoda toimeksiantajayritykselle laskentapohja helpottamaan asiakasyritysten konsultointia vero-optimoinnin suhteen. Tarkoituksena on haastatella toimeksiantajayrityksen asiakkaita ja tutkia heidän tapojaan varojen nostamiseen ja sitä, mitä menetelmiä heillä on käytössään. Lisäksi haastatteluiden avulla saadaan selville yrittäjien omia mieltymyksiä varojen nostoon ja voiton käyttämiseen.

Opinnäytetyön teoriaosio sisältää aluksi yrittäjäosakkaan ansiotulon määrittely ja sen verotusta ja myös sitä, mitä vähennyksiä ansiotuloista tehdään. Seuraavaksi käsitellään osinkoja ja niiden verotusta. Lopuksi teoriaosiossa etsitään jo olemassa olevasta tiedosta erilaisia teorioita omistajayrittäjän verojen optimointiin palkan ja osingon suhteen.

Tehtävä ja tavoite

Tutkimuksessa tutkitaan hallituksen kehysriihessä päätettyjen verouudistusten vaikutusta omistajayrittäjien varojen nostoon yrityksestä palkkana ja osinkona. Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena on laatia Microsoft Excel -ohjelmaan laskentamalli, jonka avulla voidaan laskea omistajayrittäjän verotettava tulo palkan ja osingon suhteen mahdollisimman tarkasti. Laskentamallia voidaan jatkossa käyttää suunnittelun apuna ja sitä voidaan muokata, vaikka lait muuttuvatkin. Tätä varten opinnäytetyössä käsitellään teoriaosiossa tarkasti läpi ansiotulojen verotus, osinkojen verotus ja yrityksen verotus. Opinnäytetyön tavoitteena on saada aikaan sellainen dokumentti ja tutkimustulos, joka antaa hyvän pohjan omistajayrittäjän vero-optimointiin ja toimeksiantajalle tehokkaamman tavan tuottaa palvelujaan.

Yleispätevää ja varmaa tutkimustulosta tai vastausta ei voida antaa yrittäjäosakkaan vero-optimoinnille, sillä jokaisella yrittäjäosakkaalla on omat näkemyksensä siitä, kuinka paljon he haluavat varoja nostaa tai jättää yritykseen. Huomattavaa kuitenkin on, että ansiotuloja verotetaan tiettyyn pisteeseen raskaammin kuin osinkoja, joten osinkojen nostaminen voi tulla tiettyyn rajaan asti edullisemmaksi. Osinkojen nostamisen verohyöty riippuu yrityksen nettovarallisuuden suuruudesta. Suunnittelu tulee tämän vuoksi olemaan tärkeää, ja yrityksen omistaja pystyy vero-optimoinnin avulla saavuttamaan yritykselleen ja itselleen kannattavamman vaurastumisen.

Lisäksi tavoitteena on lisätä talouskonsulttien ammattiosaamista aiheeseen liittyen ja luoda toimeksiantajayritykselle hyvät edellytykset uuden palvelun käyttöönottoon. Tavoitteena on myös lisätä omaa ammattiosaamista ja syventyä tarkemmin osakeyhtiöiden ja omistajan verotukseen. Tutkimuksen tavoitteena on myös vastata asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksiksi valikoituivat ja muotoutuivat asetetun tutkimusongelman pohjalta seuraavat: Miten toteutetaan osakeyhtiön yrittäjäosakkaan varojen nosto mahdollisimman edullisesti palkan ja osingon veroseuraamusten näkökulmasta? Miten uusi osinkoverouudistus vaikuttaa yrityksen voiton käyttämiseen? Tutkimuksessa vastataan edellä mainittuihin kysymyksiin mahdollisimman tarkasti ja ymmärrettävästi. Tutkimuskysymyksiin haetaan vastausta toimeksiantajan asiakasyrityksiltä kysymällä, ovatko he pohtineet osinkoa ja palkkaa nostettaessa mahdollisia veroseuraamuksia ja sitä, kuinka se olisi kannattavinta.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusta raportoitaessa on tärkeää käydä läpi tutkimusmenetelmä, aineiston kerääminen ja se, miten aineistoa on analysoitu. Nämä kaikki ovat yhteydessä tutkimuksen luotettavuuden tarkasteluun. Tutkimuksen on oltava toistettavissa samoissa olosuhteissa. Tässä luvussa perehdytään opinnäytetyön tutkimusmenetelmään ja tutkimuksen luotettavuuteen.

Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, ja tutkimusote on kvalitatiivinen. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on löytää tutkimukseen lisätietoa sanoin ja lausein. Päinvastoin siis kuin määrällisessä tutkimuksessa, jossa luvut ja tilastot ovat tärkeitä. (Kananen 2008, 24–25.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ilmiön syvällisempään ymmärtämiseen, ja se mahdollistaa ilmiön syvällisemmän kuvaamisen. Laadullinen tutkimus on hyödyllinen, kun tarvitaan ilmiöstä uutta tietoa tai yritetään ymmärtää monimutkaisia aiheita. Laadullista tutkimusta voidaan käyttää, kun tutkitaan esimerkiksi ihmisten tottumuksia, tarpeita tai käyttäytymistä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan yksittäistä tapausta, ja se antaa uuden näkökulman sekä tavan ymmärtää asiaa. (Hennink, Hutter, Bailey 2011, 10.)

Tutkimusmenetelmän valinta perustuu ilmiöstä saatavaan aikaisempaan tietoon. Kvalitatiivinen tutkimus tulee usein kysymykseen silloin, kun tutkimus perustuu uuteen tietoon. Lisäksi laadullista tutkimusta käytetään, kun ilmiöstä ei ole aikaisempaa tietoa, teorioita ja tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen ominaisuuksiin kuuluu myös halu luoda uusia teorioita ja hypoteeseja. (Kananen 2008, 32.)

Toimintatutkimus

Laadullisesta tutkimuksesta voidaan erotella erilaisia tutkimussuuntauksia, strategioita ja menetelmiä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Yksi tällainen tutkimussuuntaus on toimintatutkimus. Tutkija voi käyttää sitä niin kvalitatiivisen kuin kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän kanssa (Cummesson 1991, 109).

Toimintatutkimuksessa ei ole tarkoituksena saada yleistettävää tietoa, vaan enemmänkin saada aikaan muutosta, kehittää uutta lähestymistapaa johonkin tiettyyn asiaan tai ratkaista ongelmia. Ratkaistavilla ongelmilla on oltava suora yhteys käytännölliseen toimintaan. Toimintatutkimuksen piirteenä on myös sen syklisyys. Ensiksi valitaan päämäärä, johon pyritään, minkä jälkeen asiaa tutkitaan ja kokeillaan erilaisilla käytännön mahdollisuuksilla. Tutkinnan jälkeen tuloksia analysoidaan ja palataan

usein vielä alkuun, jotta löydetään oikea ratkaisu ongelmaan. Jos toimintatutkimuksen syklinen prosessi pysähtyy jossain vaiheessa, ei tutkimusta voida enää pitää toimintatutkimuksena. Toimintaa on siis tapahduttava koko tutkimusprosessin ajan. Alkusysäyksen toimintatutkimukselle antaa usein jonkin asian muuttuminen. (Carr & Kemmis 1997, 184–186; Somekh 2006, 6–7.)

Somekh (2006, 6-7) toteaa yhden toimintatutkimuksen tärkeän piirteen olevan tutkijan osallistuminen tutkimuksen tekemiseen ja toteutukseen toiminnallisesti muiden osanottajien kanssa. Tutkijan tarkoituksena on usein toiminnan avulla luoda uutta tietoa ja muuttaa valmiita käsityksiä aiheesta. Tutkijan osallistuminen on tärkeää ja siten tutkimus opettaa myös osallistujiaan tehokkaasti tekemisen aikana, sillä samat asiat toistuvat useaan kertaan.

Toimintatutkimus pyrkii usein ratkaisemaan asiakkaan ongelman jostakin aiheesta, ja ratkaisun saamiseksi apuna käytetään tiedettä ja käytännön sovellutuksia (Cummeson 1991, 103).

Tiedonkeruu

Tiedonkeruuvaiheessa selvitetään, mitä tietoa tarvitaan, mistä tietoa saadaan ja miten se hankitaan. Tiedonkeruu ja sen luonne vaikuttavat analyysimenetelmän valintaan. Tiedon analysoinnin aikana selvitetään, tarvitaanko tietoa lisää. Laadullisessa tutkimuksessa ei voida edetä siten, että aluksi kerätään tietoa ja sitten se analysoidaan, vaan on palattava välillä takaisin aikaisempaan vaiheeseen. Laadulliselle tutkimukselle onkin siten tyypillistä, että aineisto ohjaa tutkimusta. (Kananen 2008, 56.)

Tiedonkeruumenetelminä laadullisessa tutkimuksessa voidaan käyttää havainnointia, dokumentteja ja haastatteluja, tai voidaan tehdä toimintatutkimus. Tiedonkeruumenetelmään vaikuttavat tutkittavissa oleva ilmiö, sen luonne ja olemassa oleva tieto. Lisäksi analyysimenetelmä vaikuttaa tiedonkeruumenetelmään ja päinvastoin. (Kananen 2008, 58.)

Tässä opinnäytetyössä tietoa kerätään haastatteluilla ja erilaisista aineistoista, kuten kirjoista, lehdistä ja verolaeista. Haastattelussa on yleensä kaksi henkilöä haastatteli-

ja ja haastateltava. He keskustelevat keskenään tietystä ennalta määritetystä aiheesta, jotka liittyvät tutkimuksessa selvitettävänä olevaan ongelmaan ja sen ilmiöön. Haastattelussa on tärkeää päästä heti käsiteltävään aiheeseen. Tilanne ei saa kuitenkaan olla vuoropuhelua, vaan on parempi, jos molemmat sanovat omia näkemyksiään. Keskustelemisen lisäksi haastattelussa on tärkeää myös reagoida toisen sanomiin. Tällöin keskusteluista saadaan paljon syvällisempää tietoa ja voidaan avata varsinaisia tutkimuskysymyksiä. (Hennink ym. 2011, 109–110.)

Haastattelut voidaan jakaa neljään luokkaan sen perusteella, kuinka haastattelut etenevät. Nämä luokat ovat strukturoidut haastattelut, puolistrukturoidut haastattelut, teemahaastattelut ja avoimet haastattelut. Strukturoidut haastattelut lähtevät heti etenemään määritellystä aiheesta, ja vastaavasti avoimet haastattelut ovat vapaamuotoisempia, ja niissä on vain aihealue ennalta määritelty. Puolistrukturoidussa haastattelussa ovat valmiiksi määritellyt kysymykset, mutta vastausvaihtoehtoja ei ole. Teemahaastatteluissa määritellään haastateltavan kanssa valmiiksi aihealueet, joita haastattelu tulee koskemaan, jotta koko ilmiön osa-alueet tulevat mukaan haastatteluun. Tutkittavien valintaan vaikuttaa heidän tietämyksensä ilmiöstä, sillä heidän on tiedettävä ilmiöstä mahdollisimman paljon ja tutkittavien on edustettava havaintoyksikköjä. (Kananen 2008, 37.)

Haastattelun muodon valintaan vaikuttaa ilmiöstä saatava aikaisempi tieto. Ilmiöön vaikuttavat tekijät voidaan rajata tarkasti, jos tietoa ja teoriaa on paljon saatavilla. Yleisimpiin kysymyksiin turvaudutaan silloin, kun tietoa on aiheesta vähän saatavilla. (Kananen 2008, 74.)

Teemahaastattelussa kaksi henkilöä keskustelee ennalta määrätystä teemoista. Teemahaastatteluissa tietoa saadaan haastateltavalta nopeasti, eikä aihe pääse karkaamaan käsistä. Haastatteluun osallistuvilla on haastatteluun ryhdyttyä käsitys siitä, mistä keskustellaan, jolloin molemmat ovat varautuneet asiaan, mutta kysymyksiä ei ole kerrottu valmiiksi. Haastateltavan kanssa on synnytettävä luottamus heti keskustelun alkuvaiheessa, jotta haastateltavalta saataisiin hyödyllistä tietoa. (Marshall & Rossman 2011, 143–146.)

Aineiston analysointi

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston laajuuden vuoksi niiden käsitteleminen sellaisenaan on hankalaa ja työlästä. Tämän vuoksi aineisto tulee järjestää uudelleen siten, että osataan erottaa ja etsiä tarvittava tieto ilmiön ja tutkimuksen kannalta. Aineistoa voidaan pelkistää aineiston koodauksella. Siinä aineisto selkeytetään ja tiivistetään, minkä jälkeen aletaan tutkia, mitä aineisto pitää sisällään. Aineistosta on siten kaivettava esille oleellinen, ja aineistoon on syytä perehtyä heti alussa. Koodauksessa kyse on ainoastaan aineiston pelkistämisestä ymmärrettävään muotoon. Siinä samaa tarkoittavat asiat yhdistetään samalla koodilla toisiinsa. (Kananen 2008, 88–89.)

Aineiston voi analysoida myös sisällön analysoinnilla. Siinä haastattelut kirjoitetaan aluksi puhtaaksi tekstimuotoon, minkä jälkeen määritellään analyysiyksikkö, joka voi olla sana tai lause. Tämän avulla aineistoa tutkitaan ja etsitään sopivia alaluokkia. Teemoittelulla analysoidaan teemahaastattelun aineistoa, ja siinä käytetään apuna aineiston litterointia. Tässä menetelmässä jokaisesta haastattelusta kerätään teemaan liittyvät kohdat tai niiden tiivistelmät ylös. (Kananen 2008, 91–94.)

Teemoittelussa tärkeää on keskeisten aihealueiden muodostaminen. Niitä kutsutaan teemoiksi ja niitä muodostetaan usein aineistolähtöisesti, mutta myös teorialähtöinen teemoittelu on mahdollista. Teemoittelu sopii teemahaastatteluaineiston analysoimiseen, sillä haastatteluista löytyvät helposti kaikki teemat, ja teemat ovat haastattelurungossa selvästi esillä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Sisällönanalyysissä tarkastellaan ja analysoidaan useimmiten tekstiä tai sellaiseksi muutettua aineistoa. Tekstit voivat olla esimerkiksi kirjoja tai haastatteluita. Sisällönanalyysin tarkoituksena on saada tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus, jolla pyritään luomaan yhteys laajempaan kontekstiin tai muihin tutkimustuloksiin. Laadullisessa sisällönanalyysissä aineisto pilkotaan ja järjestellään uudelleen erilaiseksi kokonaisuudeksi. Analyysin voi toteuttaa niin aineistolähtöisesti tai teorialähtöisestikin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

1.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa on paljon erilaisia muuttujia, jotka vaikuttavat tutkimuksen lopputulokseen. Tällaisia muuttujia voivat olla esimerkiksi tutkittava ilmiö, tutkija ja tutkimusmenetelmät. Jokainen menetelmä on tutkijan valitsema ja ne vaikuttavat jollain tavalla myös tutkimustuloksiin. Tutkimuksen tekemisessä voi siis tapahtua virheitä monessa eri vaiheessa, joten on syytä tutkia myös tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksessa olevien virheiden tiedostaminen auttaa vaikuttamaan positiivisesti työn laatuun. Tutkimuksen luotettavuuteen voidaan vaikuttaa teknisillä ratkaisuilla: esimerkiksi haastattelut voidaan nauhoittaa sen sijaan, että ne kirjoitetaan ylös paperille. (Kananen 2008, 122.)

Laadullisessa tutkimuksessa on kaksi eri toimijaa: tutkija ja tutkittava. Tiedon kerääjällä voi olla omia ajatuksia ja asenteita ja samoin myös tutkittavalla, ja näiden näkemysten sekoittaminen tutkimusmateriaaliin ja tulkintaan on aina mahdollista. Lisäksi tutkimusasetelma voi vaikuttaa tutkimustuloksiin. Tällä tarkoitetaan reaktiivisuutta, jossa tutkimuksen tuloksiin vaikuttavat ulkopuoliset seikat. Laadullisessa tutkimuksessa haastattelutilanteessa reaktiivisuuden vaara on suuri. Opinnäytetyön tutkimuksen luotettavuuden tarkastelulla saadaan lukija uskomaan tutkimustulosten luotettavuuteen. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa käytetään termejä validiteetti ja reliabiliteetti. (Kananen 2008, 122.)

Validiteetti

Tutkimuksessa on syytä tarkastella sen tieteellistä luotettavuutta. Luotettavuutta voidaan tarkastella reliabiliteetin ja validiteetin avulla. Tutkimuksen validiteetti kertoo, miten hyvin tutkimuksen mittaus- tai tutkimusmenetelmä mittaa sitä ominaisuutta, mitä on tarkoituskin mitata. Sisällön validiutta voidaan tarkastella kysymyksiin avulla. Ovatko tulokset järkeen käypiä? Ovatko tulokset arvokkaita toimeksiantajalle? (Miles & Huberman 1994, 278–279.) Tutkimusotteen ja -menetelmien on vastattava siten tutkimuksessa sitä ilmiötä, jota halutaan tutkia. Tutkimusmenetelmä on siis valittava sen mukaan, millaista tietoa halutaan. Tutkimuksen tulos on validi silloin, kun mittaustulokset osoittavat, että saatu tieto vastaa teoriaa tai tiedon avulla

sitä pystytään tarkentamaan ja parantamaan tiedon avulla. Tutkimuksen validiteetti puuttuu silloin, kun empiiriset havainnot tai tutkimus kohdistuvat eri aiheeseen, kuin mikä on tutkimuksen tarkoitus. (Hiltunen 2009.)

Laadullisessa tutkimuksessa osa validiteetin muodoista ei tule kuitenkaan kysymykseen, sillä laadullisen tutkimuksen lähtökohdat eroavat kvantitatiivisesta tutkimuksesta ja näiden luotettavuuskriteerit eivät sovellu toisiinsa. Validiteettia ei välttämättä voi soveltaa laadulliseen tutkimukseen, sillä jokainen tutkija voi tehdä aineistosta omia tulkintojaan ja jokaisella on oma kokemuspöörinsä ja näkemyksensä ilmiöstä. Näiden vaikutus tutkimustuloksiin voi olla merkittävä. (Kananen 2008, 124.)

Reliabiliteetti

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta. Se ilmaisee sen, miten luotettavasti ja toistettavasti käytetty mittaus- tai tutkimusmenetelmä mittaa kyseistä ilmiötä. Reliabiliteettia voidaan mitata sen avulla, kuinka tulkinta pysyy samana tulkitsijan vaihtuessa. Tutkimuksen reliabiliteetin arvioinnin ja tarkistamisen kannalta on tärkeää muokata aineisto sellaiseen muotoon, että se on tutkimuksen kommentoijien saatavilla ja tarkastettavissa. (Hiltunen 2009.)

Reliabiliteettia tarkasteltaessa nousee esiin, ovatko tutkimuskysymykset selviä ja tukeeko tutkimus asetettuja kysymyksiä. Onko teoreettisella viitekehyksellä ja tutkimustuloksilla yhteys? Onko tiedon laatua tarkasteltu? (Miles & Huberman 1994, 278–279.)

Laadullisessa tutkimuksessa reliabiliteetti voidaan ymmärtää ajallisena pysyvyytenä, jolloin ongelmaksi muodostuu ilmiön luonnollinen muuttuminen ajan kuluessa. Laadullisessa tutkimuksessa alhainen reliabiliteetti voi johtua ilmiön todellisista muutoksista. Aineiston on oltava riittävää, mikä tarkoittaa sitä, että kun uusia tutkittavia otetaan joukkoon, tutkimustulokset eivät enää muutu merkittävästi. Lisäksi tutkimuksen on oltava kattava, eli tutkija perustaa tulkintansa aineiston jokaiseen osaan. Tutkimuksessa erityisen tärkeää on reliabiliteetin kannalta sen dokumentointi ja toistettavuus. Tutkimuksen tulee olla dokumentoitu mahdollisimman tarkasti, jotta se on toistettavissa. (Kananen 2008, 124–125.)

Haastattelun luotettavuus

Haastattelun luotettavuutta tarkasteltaessa on tutkittava, mitkä seikat vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen. Luotettavuustarkastelun on koskettava koko tutkimusprosessia, eikä siitä voida erottaa haastattelua eri vaiheeksi. Sanasta sanaan kirjatun keskustelun luokitus osoittautui aikaisemmassa tutkimuksessa hyvin reliaabeliksi. Haastattelussa tärkeää on pystyä löytämään tutkittavasta ilmiöstä olennaisia piirteitä. Jos teoriasta ei pystytä johtamaan keskeisiä käsitteitä, on tutkimuksen käsitevalidius huono. Helpoiten se näkyy ongelmanasettelun heikkoutena sekä haastattelurungon huonona suunnitteluna. Käsitevalidiutta voidaan parantaa tutustumalla haastateltavaan ryhmään ja tietysti sillä, että perehtyy huolellisesti aikaisempiin tutkimuksiin ja alueen käsitteistöön. Haastattelujen sisältövalidiutta voidaan parantaa varautumalla tarpeeksi useaan kysymykseen ja lisäkysymyksiin, jotta haastatteluista saadaan irti se mitä tarvitaan. (Hirsijärvi & Hurme 1991, 128–129.)

Teemahaastattelussa tutkijan on oltava perillä tutkittavasta joukosta ja on haastateltava riittävästi tapauksia. Haastateltavia valittaessa on pohdittava mikä ryhmä parhaiten vastaa tutkimuksen ongelmanasettelua. Luotettavuutta tulee myös tarkastella siinä vaiheessa kun haastattelujen sisältöä siirretään nauhoituksista lomakkeisiin. Tutkimuksen ja haastattelun tekijä voi vaikuttaa siirtämistarkkuuteen omien huomioidensa kautta. (Hirsijärvi & Hurme 1991, 130.)

2 OMISTAJAYRITTÄJÄN ANSIOTULOT

Tässä luvussa paneudutaan tarkemmin omistajayrittäjän ansiotulojen erilaiseen verotukseen ja kerrotaan, mitä vähennyksiä ansiotulosta voidaan tehdä. Vähennysten jälkeen saadaan selville puhdas ansiotulo, josta lopullinen maksettavaksi tuleva vero lasketaan.

Omistajayrittäjän yrityksestä nostamaa osinkoa ja sen verotusta käsitellään myöhemmin soveltaen hallituksen kehysriihessä tehtyjä päätöksiä osinkoveron uudistamiseen liittyen ja yhteisöveron vähenemisen vaikutusta yrityksen verosuunnitteluun.

Omistajayrittäjän henkilökohtaiset tulot jaetaan ansiotuloon ja pääomatuloon. Henkilökohtaiseen tuloon sovelletaan tuloverolakia. Ansiotulona verotetaan esimerkiksi omistajayrittäjän yrityksestä nostamaa palkkaa, voittopalkkiota, bonusta ym. ja pääomatulona omistajayrittäjän yrityksestä nostamaa osinkoa. Ansiotuloa verotetaan valtion verotuksessa progressiivisesti ja kunnallisverotuksessa kunnallisveron mukaan. Lisäksi ansiotulosta peritään mahdollisesti kirkollisveroa. Pääomatuloa verotetaan 30 prosenttia ja 50 000 euron (40 000 euron vuonna 2014) ylimenevältä osalta 32 prosenttia.

2.1 Ansiotulo

Ansiotuloksi määritetään kaikki muu tulo kuin pääomatulo. Ansiotulona pidetään siten työsuhteesta saatua palkkaa tai palkaksi rinnastettavaa muuta tuloa, kuten eläkettä. Palkaksi luettavia veronalaisia sosiaalietuuksia ovat myös työttömyyspäiväraha ja tapaturmavakuutuksen päiväraha. Yrittäjäosakkaalle myös yrityksestä saatava osinko voi olla ansiotuloa siltä osin, kuin hänen katsotaan saaneen peiteltyä osinkoa tai tietyt tuloverolain 33 b - 33 d §:ssä täyttyvät ehdot ylittyvät. Peiteltyä osinkoa käsitellään myöhemmin. (Mikä on ansiotuloa 2012.)

Palkkana pidetään henkilön työstä saamaa korvausta, ja se on määritelty ennakkoperintälain 13 §:ssä palkkana pidetään kaikenlaista työ- tai virkasuhteesta saatua korvausta. Korvaus voi olla myös etuus tai palkkio. Kaikista yleisimpiä etuja ovat esimerkiksi luontoisedut, kuten matkapuhelin- ja autoetu, joita ei suoranaisesti makseta rahana työntekijälle. Palkkaa ovat myös henkilön saamat kokouspalkkiot, esitelmäpalkkiot ja luottamustoimesta saadut korvaukset.

Palkansaajan (osakkaan) verotettavaa ansiotuloa on palkan lisäksi henkilöstörahas-
tosta saadusta osuudesta 80 %. Muu tulo henkilöstörahas-
tosta on verovapaata. Työnantajan maksamat vapaaehtoiset eläkevakuutukset tai säästöhenkivakuutukset ovat myös työntekijän (osakkaan) veronalaista ansiotuloa siltä osin, kun niiden yhteismäärä ylittää 8 500 euroa ja vakuutettuna on itse työntekijä.

Luontoisedut ovat veronalaista ansiotuloa, ja ne arvioidaan käypään arvoon. Käypien arvojen laskentaperusteet määrää verohallinto, ja ne muuttuvat usein vuosittain. Luontoisetujen piirteenä on, että ne ovat muuna kuin rahana maksettavia korvauksia. Tyypillisimpiä luontoisetuja ovat puhelinetu, autoetu, ravintoetu ja asuntoetu. Luontoisetuna annettavan hyödykkeen on oltava työnantajan omistama tai hallitsema. Luontoiseduksi ei siis lasketa sellaista hyödykettä, jonka työntekijä on hankkinut itse ja työnantaja maksaa sen hänelle, jolloin kyseessä on palkka. (Luontoisedut 2009.)

Henkilöstön oikeus merkitä yhteisön osakkeita käypää hintaa alempaan hintaan katsotaan myös veronalaiseksi ansiotuloksi. Lisäksi osakkeiden tai osuuksien hankkiminen vaihtovelkakirjalainan, optiolainan, optio-oikeuden tai muun vastaavan sopimuksen tai sitoumuksen perusteella on saajalleen verotettavaa tuloa. Veronalaiseksi etuus katsotaan silloin, kun osakkeen tai osuuden hinnasta saatu alennus on enemmän kuin 10 prosenttia osakkeen tai osuuden käyvästä hinnasta. Veronalaista etu on kokonaan silloin, kun se ei ole henkilöstön enemmistön käytettävissä. Työsuhteen perusteella saadun työsuhdelainan korko katsotaan korkoeduksi niiltä osin, kun lainasta peritty korko on alempi kuin viitekorko. (L 30.12.1992/1535.)

On olemassa kuitenkin verovapaita tuloja, joita ei pidetä palkkana, kuten mm. päivärahat, kilometrikorvaukset ja kohtuullisiksi katsottavat henkilökuntaedut. Jos kuitenkin henkilökuntaedut eivät koske koko henkilöstöä, vaan kohdentuvat johonkin tiettyyn tai osaan työntekijöistä ja on arvoltaan huomattavan arvokas, niin etuuden voidaan katsoa olevan palkkaa. (Niskakangas 2013.)

2.2 Ansiotulon verotus

Veroja kerätään eri tahoille, kuten valtiolle, kunnille, kirkolle ja sairausvakuutusmaksuna Kansaneläkelaitokselle. Ansiotuloa verotetaan valtionverotuksessa progressiivisesti, eli verotettavan tulon kasvaessa myös veroprosentti kasvaa. Kunnallis- ja kirkollisverot ovat suhteellisia, eli veroprosentin määrä on sama tulojen kasvaessa. Kunnallisveron päättävät kunnat itse, ja sen suuruus vaihtelee 16,25 prosentista 21,75 prosenttiin. Kirkollisveroa peritään, jos henkilö kuuluu evankelis-luterilaiseen tai ortodoksiseen kirkkoon. Kirkollisvero on suuruudeltaan 1 - 2 % riippuen siitä, missä kun-

nassa verovelvollinen on verotettavana. Uusimpana verona vuoden 2013 alusta voimaan on tullut Yle-vero. (Ansiotulojen verotus 2012.)

Ansiotulon verotus tapahtuu palkansaajan nettotuloksesta. Nettotulos saadaan, kun tuloista vähennetään vähennettävissä olevat erät. Vähennettävät erät käydään läpi luvussa: Ansiotulosta tehtävät vähennykset. (Mitä veroja maksat tuloistasi 2012.)

Ennakkoperintä

Työntekijän saamasta palkasta peritään veroja etukäteen ennen vuoden lopussa tapahtuvaa varsinaista verotusta. Etukäteen verotusta kutsutaan ennakkoperinnäksi, ja se toimitetaan verottajalle ensisijaisesti ennakonpidätyksenä ja toissijaisesti ennakonkanta. Ennakonpidätyksen toimitusvelvollisuus on säädetty työnantajalle. Ennakonkantoa suoritetaan liiketuloista, tulonhankkimis- ja ammattituloista. Työntekijä toimittaa työnantajalleen vuoden alussa saadun verokortin, jossa on palkasta perittävä ennakonpidätys. Ennakonpidätystä varten verokortissa on perus- ja lisäprosentti, jonka mukaan työnantaja maksaa veroa verovuoden aikana. Palkkakausi-kohtaiset tulorajat näkyvät myös verokortissa. (Eskola 2007, 38.)

Ennakonpidätyksen veroprosentti lasketaan verokorttiin periaatteessa samalla tavalla kuin lopullinen vero, mutta ero syntyy siinä, että ennakkoa määriteltäessä ei vielä ole tiedossa tulojen ja vähennysten todellista määrää. Ennakkoveroprosentin laskeminen perustuu siten arvioon, mutta laskeminen tapahtuu ennakkoperintälain 3 ja 4 §:n mukaisesti, eli ennakonpidätys vastaa mahdollisimman tarkoin lopullista veroa. Lopullinen verotus voidaan siis laskea vasta seuraavana vuonna, jolloin Verohallinnolla on tarkat tiedot tuloista ja vähennyksistä. (Miten veroprosentti lasketaan 2013.)

Valtionvero

Valtion tuloverotuksessa käytetään progressiivista tuloveroasteikkoa. Vuoden 2013 toimitettavassa verotuksessa tuloveroasteikko on seuraavanlainen:

Verotettava ansiotulo, €	Vero alarajan kohdalla, €	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 100–23 900	8	6,5
23 900–39 100	515	17,5
39 100–70 300	3 175	21,5

70 300–100 000	9 883	29,75
100 000–	18 718,75	31,75

KUVIO 1. Valtion tuloveroasteikko (Vuoden 2013 Valtion tuloveroasteikko 2013.)

Vuoden 2013 valtion tuloveroasteikon mukaan alle 16 100 euron palkkatuloista ei tarvitse maksaa valtionveroa. Kuitenkin ansiotulosta tehtävien vähennysten jälkeen valtionveroa peritään käytännössä vasta noin 29 010 euron tuloista. (Mitä veroja maksat tuloistasi 2012.)

Yle-vero

Yle-veron tarkoitus on korvata televisiolupamaksu, ja sen suuruus on luonnollisilla henkilöillä ansio- ja pääomatulojen määrästä 0,68 prosenttia, kuitenkin maksimissaan 140 euroa. Veroa ei tarvitse suorittaa, jos sen laskennallinen määrä on vähemmän kuin 50 euroa. Vero on laskettu mukaan ennakonpidätysprosenttiin tai ennakontantoon. Veroa ei tarvitse maksaa, jos henkilö on alle 18-vuotias tai tulot jäävät alle 7353 euron. Yrityksen on myös maksettava Yle-veroa, jonka suuruus on 140 euroa, jos tulo ylittää 50 000 euroa. Rajan ylittävältä osalta veroa peritään 0,35 prosenttia sen ylittävältä osalta. Maksimissaan yrityksen maksaman Yle-veron määrä voi olla enintään 3000 euroa. (Yle-vero voimaan 2013.)

Sosiaalivakuutusmaksu

Sairaanhoito- ja päivärahamaksu on sisällytetty sosiaalivakuutusmaksuun. Huomattavaa kuitenkin on, että sairaanhoito- ja päivärahamaksujen pohjana ovat eri palkkasummat. Sairaanhoitomaksun perusteena on YEL-vakuutetuilla eläkevakuutusmaksujen perusteena oleva työtulo, ja päivärahamaksu peritään ennakonpidätyksen alaisesta palkka- sekä työtulosta. Nämä maksut on laskettu mukaan ennakonpidätysprosenttiin ja ennakkoveronmäärään. (Sairausvakuutusmaksu vuonna 2013; Eskola 2007, 38.)

Päivärahamaksun suuruus vuoden 2013 verotuksessa on 0,74 %. Sairaanhoitomaksun suuruus vuonna 2013 on 1,30 %. Joissain tilanteissa on kuitenkin mahdollista, että tulonsaajan ei tarvitse maksaa kaikista tuloistaan päivärahamaksua, jolloin sairaan-

hoitomaksua korotetaan 0,17 prosenttiyksikköä. Suorituksia, joista ansiotuloa saavan ei tarvitse maksaa päivärahamaksua ovat:

- Henkilökuntaetu
- Työsuhdelainan korkoetu
- Henkilöstöannista saatu etu, jos etu on henkilökunnan enemmistön käytettävissä
- Työsuhdeoptiosta tai ns. synteettisestä optiosta saatu etu
- Odotusajan palkka
- Työ- tai virkasuhteen päättämisestä maksettava korvaus ja muu vahingonkorvaus
- Luento- ja esitelmäpalkkio, kokouspalkkio ja hallintoelimen jäsenyydestä saatu palkkio, jos palkkio ei perustu työ- tai virkasuhteeseen eikä siitä tarvitse henkilöön sovellettavien työeläkelakien mukaan maksaa työntekijän eläkemaksua
- Henkilöstörahastolaissa tarkoitettu voittopalkkioerä tai rahastosta nostettu rahasto-osuus
- Voittopalkkio, joka maksetaan yhtiökokouksen päätöksellä koko henkilöstölle

(Sairausvakuutusmaksu vuonna 2013.)

2.3 Ansiotulon perusteella maksettavat muut maksut

Ansiotulon perusteella maksetaan myös muita maksuja, kuten eläkevakuutusmaksu eläkkeiden maksua varten eläkeyhtiöille ja työttömyysvakuutusmaksu.

Tyel

Työsuhteen perusteella maksetusta palkasta on työntekijän ja työnantajan maksettava eläkevakuutusmaksuja ja työttömyysvakuutusmaksu. Vuonna 2013 työntekijän eläkelain mukainen keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu on 22,8 prosenttia palkasta. Työntekijä maksaa työntekijän eläkevakuutusmaksua (Tyel), jonka suuruus on työntekijälle 5,15 % (yli 53-vuotiaalla 6,5 %) maksetusta bruttopalkasta. Työnantajan osuus eläkevakuutusmaksusta on keskimäärin 17,35 prosenttia. (TyEL -ja YEL-maksu vuonna 2013 n.d.)

Yel

Yrittäjän eläkevakuutuksen (YEL) piiriin kuuluvat ne, joiden omistus yhtiöstä on yli 30 % ja jotka työskentelevät yrityksessä. Yrittäjän eläkevakuutuksen suuruus on alle 53-vuotiaalle 22,50 % ja 53 vuotta täyttäneelle 23,85 % työtulosta. Vakuutuksen perus-

teenä oleva työtulo arvioidaan työpanoksen perusteella. Työtulon arviointiin vaikuttavat työskentelytunnit, toimiala, liikevaihto, työntekijöiden määrä ja korkein työntekijän palkka. Huomio on etenkin kiinnitettävä siihen, että YEL-työtulo ei ole sama asia kuin yrittäjän verotettava tulo tai yrityksen tuottama voitto. (Yrittäjän työeläkevaikutus YEL vuonna 2013 n.d.)

Työttömyysvakuutusmaksu

Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu on 0,6 % ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,8 % palkasta. Yrityksen osaomistajan maksama maksu vuonna 2013 on 0,2 % ja osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,8 % palkasta. Näihin maksuihin ei ole tullut muutoksia vuonna 2013. (Eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut 2013.)

2.4 Ansiotulosta tehtävät vähennykset

Ansiotulosta tehtävät vähennykset vaikuttavat osakkaan palkan verotukseen. Ansiotulosta vähennetään ansiotuloihin kohdistuvat vähennykset, eli tuloverotus on siten nettotulon verottamista. Verovelvollisella on oikeus vähentää tulojen hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneet menot, joita nimitetään luonnollisiksi vähennyksiksi. Muita vähennyksiä, joita ansiotuloista tehdään, ovat valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset, puhtaasta ansiotulosta valtionverotuksessa tehtävät vähennykset sekä puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset. (Niskakangas 2013.)

Ansiotuloista tehtävät vähennykset voidaan jakaa neljään ryhmään:

1. Luonnolliset vähennykset
2. Puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset
3. Puhtaasta ansiotulosta valtionverotuksessa tehtävät vähennykset
4. Puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset

(Niskakangas 2013.)

Valtion- ja kunnallisverotuksessa verotettavat tulot lasketaan hieman eri tavalla. Valtionverotuksessa verotettava ansiotulo lasketaan vähentämällä puhtaasta ansiotulosta valtionverotuksessa tulosta tehtävät vähennykset, ja vastaavasti kunnallisverotuk-

ssa vähennetään puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset. Lopullinen verotettava tulo saadaan, kun vielä vähennetään valtionverotuksen ansiotuloista ja kunnallisverotuksen ansiotuloista aikaisemmilta vuosilta vahvistetut ansiotulolajin tappiot. (L 30.12.1992/1535.)

Yleisesti verotettavan ansiotulon laskentaan voidaan soveltaa alla olevaa kaavaa:

	Ansiotulot	
	<u>– luonnolliset vähennykset</u>	
	Puhdas ansiotulo	
	<– osa yhteisiä –>	
<u>– vähennykset</u>		<u>– vähennykset</u>
<u>valtionverotuksessa</u>		<u>kunnallisverotuksessa</u>
Valtionverotuksen		Kunnallisverotuksen verovuoden tulo
verovuoden tulo		
<u>– tappiot</u>		<u>– tappiot</u>
Valtionverotuksen		Kunnallisverotuksen verotettava tulo
verotettava tulo		

KUVIO 2. Ansiotulojen verotus (Niskakangas 2013)

Luonnolliset vähennykset

Luonnollisten vähennysten erityiset säännökset on lueteltu tuloverolain 31 §:ssä. Sen mukaan ansiotuloista tehtäviä vähennyksiä ovat esimerkiksi:

- Tulonhankinnassa työskennelleille henkilöille tai yhtymän, yhteisetuuden ja kuolinpesän osakkaalle maksettu kohtuullinen palkka ja muut edut. Rajoituksena on perheenjäsenelle maksettu palkka, jonka edellytyksenä on, että maksettu korvaus ei ylitä määrää, joka on maksettava palkatulle vieraalle henkilölle. Lisäksi enintään 14 vuotta täyttäneelle verovelvollisen lapselle maksettu palkka ei ole lainkaan vähennyskelpoinen.
- Ammattikirjallisuuden, tutkimusvälineiden ja tieteellisen kirjallisuuden hankimisesta aiheutuneet kulut, jos niitä ei ole suoritettu stipendeillä tai apurahalla.
- Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyyskassamaksut
- Kiinteistövero on vähennyskelpoinen siltä osin kuin se liittyy tulonhankintaan.
- Toissijaiselle työpaikalle tehtyjen matkojen matkakustannukset ja kohtuulliset majoittumiskustannukset. Edellytyksenä se, että työnantaja ei ole matkakustannuksia korvannut. Toissijaisen työpaikan tarkempi määrittely löytyy tuloverolain 71 §:stä.

Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannuksista voidaan ansiotuloverotuksessa vähentää enintään 7000 euroa, siltä osin kuin ne ylittävät 600 euron omavastuuosuuden. Kustannus lasketaan halvimman kulkuneuvon mukaan.

(L 30.12.1992/1535.)

Tulonhankkimisvähennyksenä vähennetään ansiotuloista 620 euroa, mutta kuitenkin enintään palkkatulon määrä. Tämä vähennys tehdään kaikilta palkansaajilta.

(L 30.12.1992/1535.)

Puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset

Puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset ovat yhteisiä sekä valtionverotuksessa että kunnallisverotuksessa, eli ne voidaan vähentää molemmista. Vähennettävät kulut löytyvät myös tuloverolaista. Vähennettäviä kuluja ovat:

- Työntekijän lakisääteiset eläkemaksut, työttömyysvakuutusmaksu ja sairausvakuutuksen päivärahamaksu sekä omasta ja puolisonsa pakollisesta eläkevakuutuksesta suoritetut maksut.
- Lisäeläketurvan maksut ovat vähennyskelpoisia 5 prosentin osuudesta eläketurvan järjestäneen työnantajan maksamista palkasta, kuitenkin enintään 5000 euroa vuodessa. Edellytyksenä on myös, että eläkettä aletaan maksaa aikaisintaan vakuutetun saavutettua työntekijän eläkelain mukaiseen lykättyyn vanhuuseläkkeeseen oikeutettavan iän.

(L 30.12.1992/1535.)

Puhtaasta ansiotulosta valtionverotuksessa tehtävät vähennykset

Valtionverotuksessa puhtaasta ansiotulosta vähennetään eläketulovähennys. Sen tarkoituksena on varmistaa, etteivät eläkeläiset, jotka saavat ainoastaan kansaneläkettä, joudu maksamaan eläkkeestään veroa. Vähennyksen määrä lasketaan siten, että luvulla 3,80 kerrotaan täyden kansaneläkkeen määrä ja siitä vähennetään progressiivisen tuloveroasteikon alimman verotettavan tulon määrä (16 100 vuonna 2013) ja pyöristetään sen jälkeen täyteen kymmeneen euroon. Täytenä kansaneläkkeenä pidetään yksinäiselle henkilölle verovuonna maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää. (L 30.12.1992/1535.)

Puhtaasta ansiotulosta kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset

Kunnallisverotuksessa vähennetään ansiotulona saadusta tulosta kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys voidaan laskea veronalaisten palkkatulojen, toiselle suoritettuna työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, ansiotulona pidettävien käyttökorvausten, ansiotulona verotettavan osingon, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden perusteella. Vähennyksen määrä on 51 prosenttia edellä mainittujen tulojen 2500 euroa ylittävältä osalta 7230 euron määrään saakka ja sen ylittävältä osalta 28 prosenttia. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 3750 euroa. Verovelvollisen ansioiden ylittäessä 14 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 4,5 prosentilla puhtaan ansiotulon 14 000 euroa ylittävältä osalta. (L 30.12.1992/1535.)

Kunnallisverotuksessa tehdään myös perusvähennys. Vähennyksen suuruus määräytyy puhtaan ansiotulon mukaan. Jos ansiotulosta tehtävien vähennysten jälkeen puhtaan ansiotulon määrä ei ole 2880 euroa suurempi, on siitä tehtävä tämän suuruinen vähennys. Puhtaan ansiotulon ylittäessä täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 20 prosentilla yli menevän tulon määrästä.

Kunnallisverotuksessa voidaan tehdä eläketulovähennys, mutta sen laskentakaava on hieman erilainen verrattuna valtionverotuksessa tehtävään vähennykseen. Täyden eläketulovähennyksen määrä lasketaan kunnallisverotuksessa kertomalla täyden kansaneläkkeen määrä luvulla 1,37, minkä jälkeen vähennetään 1480 euroa ja jäännös pyöristetään täyteen kymmenen euron määrään. (L 30.12.1992/1535.)

Kunnallisverotuksessa voidaan tehdä lisäksi opintorahavähennys, joka koskee henkilöitä, jotka ovat saaneet opintotukilaissa tarkoitettua opintorahaa. Sen täysi määrä on 2600 euroa, mutta enimmillään se voi olla opintorahan verran. Vähennystä pienennetään 50 prosentilla, jos verovelvollisen puhtaan ansiotulon määrä ylittää vähennyksen täyden määrän. (L 30.12.1992/1535.)

Suoraan verosta tehtävät vähennykset

Valtiolle suoritettavasta verosta vähennetään työtulovähennys. Jos kuitenkin vähennys riittää kattamaan valtiolle suoritettavan tuloveron, niin vähennys tehdään kunnallisverosta, sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja kirkollisverosta niiden

verojen suhteessa. Vähennyksen suuruus on 7,3 prosenttia 2500 euron ylittävältä osalta, mutta sen enimmäismäärä on 970 euroa. Vähennyksen määrä pienenee 1,1 prosentilla, jos puhtaan ansiotulon määrä ylittää 33 000 euroa. Työtulovähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä. (L 30.12.1992/1535.)

Verovelvollinen saa vähentää myös kotitalousvähennyksenä käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamansa määrän. Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asuntoihin kohdistuva kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennyksen suuruus on enintään 2000 euroa vuodessa ja se myönnetään siltä osin, kuin vähennettävä osa ylittää 100 euroa. Vähentää saa siihen oikeutetusta työstä maksettavan työnantajan sosiaaliturvamaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun, ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 15 prosenttia työntekijälle maksetusta palkasta. Ennakkoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkorvauksesta voidaan vähentää 45 prosenttia. Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä yleishyödylliselle yhteisölle maksetusta työkorvauksesta saadaan vähentää myös 45 prosenttia. (L 30.12.1992/1535.)

Alijäämähyvitys

Alijäämähyvitys vähennetään valtiolle menevästä tuloverosta. Sen suuruus on pääomatulon veroprosentin (30 %) mukainen osuus pääomatulolajin alijäämästä, kuitenkin enintään 1400 euroa. Lapsien määrä vaikuttaa alijäämähyvityksen suuruuteen siten, että sitä korotetaan yhdestä lapsesta 400 euroa ja kahdesta tai useammasta 800 euroa. Edellytyksenä on, että lapsi on ollut heidän yhdessä elätettävänä ja lapsi on alaikäinen. (L 30.12.1992/1535.)

3 OSAKEYHTIÖN VAROJENJAKO

Edellä käsiteltiin omistajayrittäjän ansiotuloja ja niihin liittyvää verotusta. Tässä luvussa käsitellään osakeyhtiön varojenjakoja ja sen erilaisia menetelmiä. Varojenjako tapana osingon jakaminen käsitellään luvussa neljä.

Osakeyhtiön varojenjaon suunnittelussa on otettava huomioon sen vähemmistö-osakkaita ja velkojia suojaavat osakeyhtiölain säännökset. Näiden säännösten tarkoituksena on turvata yhtiön osakepääoma ja muun sidotun pääoman pysyvyys sekä varmistaa siten yhtiön jatkuvuus ja toimintakykyisyys.

Osakeyhtiölaissa on määritetty, mitä varoja osakeyhtiöstä voidaan laillisesti jakaa. Laitonta varojenjako on sellainen menettely, jossa yrityksestä poistuu varoja ilman liiketaloudellista perustetta tai varojenjako muuten loukkaa sopimuskumppanien oikeuksia ja etuuksia (Vilkkumaa 2012, 65–69). Pääsääntönä on, että vapaata pääomaa voidaan jakaa. Vapaaseen pääomaan kuuluvat tilikauden ja edellisten tilikausien voitot. Muuta vapaata jakokelpoista pääomaa ovat sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto ja mahdolliset muut rahastot. Tilikauden voitto on jakokelpoista riippumatta siitä, sisältääkö se realisoituneita voittoja vai ei. Sijoitetun vapaan pääoman rahasto sisältää osakkeiden merkintähinnasta sen osan, jota ei ole kirjattu osakepääomaan, ja mikä tahansa muu omaan pääomaan tehty sijoitus. (Raunio, Romppainen, Ukkola & Kotiranta 2010, 11–12.)

3.1 Varojenjakotavat

Yhtiö voi jakaa varojaan osakkeenomistajille neljällä eri tavalla:

1. Voitonjakona osinkona ja varojen jakamisena vapaan oman pääoman rahastosta
2. Osakepääomaa alentamalla
3. Omia osakkeita hankkimalla ja lunastamalla
4. Purkamalla yhtiö

(Vilkkumaa 2012, 65; Raunio ym. 2010, 12).

Omistajayrittäjällä on käytössään laaja kirjo erilaisia tapoja nostaa tai olla nostamatta yrityksensä tuloa henkilökohtaiseen käyttöön. Yrittäjä voi jakaa varoja edellä mainittujen lisäksi palkkana, vuokrana tai esimerkiksi korkona. Peitelty osinko voi olla myös mahdollinen, mutta sen veroseuraamukset ovat loppujen lopuksi ankarammat kuin työperusteisen osingon. (Kukkonen 2010, 137.)

Osakepääoman alentaminen

Osakepääoman alentamisessa on kyse varojen siirtämisestä vapaan oman pääoman rahastoon tai sen käyttäminen tappion välittömään kattamiseen, jos vapaa oma pääoma ei tähän riitä. Alentaminen voi tapahtua myös hankkimalla tai lunastamalla yhtiö osakkeita OYL 15 luvussa säädetyllä tavalla. (Raunio ym. 2010, 17–18.)

Osakepääoma ei saa missään tilanteessa mennä vähimmäisosakepääomaa alemmaksi. Osakepääoman alentamisen yhteydessä on siitä aina kerrottava yhtiön velkojille ja tehtävä ilmoitus rekisteröitäväksi. Erityisesti on huomattava se, että jos osakepääoman alentamiseen on ollut syynä tappioiden kattaminen, yhtiön vapaata omaa pääomaa ei voida jakaa osakkeenomistajille rekisteröinnistä seuraavien kolmen vuoden aikana ilman, että velkojia on kuultu. Velkojat eivät kuitenkaan voi vastustaa jakamista, jos osakepääomaa on myöhemmin korotettu alentamismäärällä. (Raunio ym. 2010, 17–18.)

Omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen

Omien osakkeiden hankkimisella tarkoitetaan osakeyhtiön liikkeelle laskemien osakkeiden ostamista osakkeenomistajilta. Osakkeiden ostaminen rinnastetaan siten osakeyhtiön varojen jakamiseen osakkeenomistajille. Syitä osakeyhtiön omien osakkeiden hankkimiseen voivat olla verotukselliset seikat, sukupolvenvaihdos tai osakeyhtiön rahoituksen hinnan keventäminen alentamalla kalliin osakepääoman määrää ja tätä kautta rahoituksen kustannuksia. Osakkeiden hankkimisella, kuten ei muillakaan varojenjako menetelmillä, ei saa vaarantaa yrityksen maksukykyisyyttä. Varojenjakoperustuu tässäkin tapauksessa viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. Osakeyhtiö voi myydä hankkimansa osakkeet, pitää ne itsellään tai mitätöidä ne, jolloin osakkeiden mitätöinti on merkittävä osakekirjaan. (Vilkkumaa 2012, 87–88.)

Osakkeiden lunastuksesta on kyse silloin, kun yhtiö ottaa osakkeita pakolla itselleen joko vastikkeellisesti tai vastikkeetta. Lunastamalla otettuja osakkeita voidaan käyttää samoihin tarkoituksiin kuin hankittuja osakkeita. (Raunio ym. 2010, 19.)

Kun osakkeita lunastetaan tai hankintaan osakkailta, niin osakkaiden yhdenvertaisuus säännöksen perusteella osakkeita on hankittava jokaiselta osakkaalta heidän omis-

tamiensa osakkeiden suhteessa. Yhtiöjärjestykseen on kuitenkin mahdollista sisällyttää lunastusehto tai lunastuslauseke, jolla voidaan vaikuttaa osakkaiden oikeuksiin. (Raunio ym. 2010, 12.)

Yhtiön purkaminen

Yhtiön varallisuus voidaan jakaa myös purkamalla yhtiö vapaaehtoisesti, mistä päättää yhtiökokous. Yhtiökokouksen päätöksellä selvitystilaan asetetusta yhtiöstä selvitetään sen varallisuusasema muuttamalla omaisuusmäärä rahaksi, maksamalla velat ja ylijäämä osakkeenomistajille tai muille yhtiöjärjestyksen määräyksellä. Selvitystilassa oleva yritys valitsee yhtiökokouksessa selvitysmiehen, joka hoitaa yhtiön asioita selvitystilan aikana. (Raunio ym. 2010, 12–19.)

3.2 Laiton varojenjak

Pienosakeyhtiön varojen käyttöä muuhun kuin yrityksen toimintaan on rajoitettu osakeyhtiölaissa. Tämä johtuu siitä, että osakkaat eivät ole vastuussa yhtiön sitoumuksista tai muista velvoitteista, vaan osakeyhtiö on erillinen varallisuuspiiri omistajaan verrattuna. Osakeyhtiölaissa on määritelty velkojien suoja säännöksiä, joiden avulla turvataan yhtiön pääoman pysyvyys ja rajoitetaan osakkaan varallisuuden siirtämistä yhtiöstä itselleen. Varojenjaon enimmäismäärän muodostavat yhtiön vapaan pääoman määrä ja yhtiön maksukyky. Osakeyhtiölain pääsääntönä on siten turvata velkojat ja osakkeiden yhdenvertaisuus. (Kukkonen 2010, 138–139.)

Veronkierrosta on kyse silloin, kun veroja pyritään minimoimaan tai tavoitellaan veroetua, joka on lain tarkoitukselle vieras (Tikka, Nykänen, Juusela & Viitala 2013).

4 OSINKO

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin osinkoa ja osingon jakamista. Luvussa kerrotaan miten osinkoa verotetaan ja mitkä asiat siihen vaikuttavat. Lisäksi kerrotaan uuden osinkoverouudistuksen sisältö ja vertaillaan sen vaikutusta osingon verotukseen. Peiteltä osinkoa on käsitelty luvun lopussa, sillä se kuuluu olennaisesti osingon jakamiseen ja sen suunnitteluun.

4.1 Osingon jakaminen

Tilikausien voitoista syntyy osakeyhtiölle voittovaroja, joita yhtiö voi jakaa osakkailleen korvauksena heidän sijoittamalleen osakepääomalle. Tätä voitonjakoa sanotaan osingoksi, ja sen verotus toteutetaan osinkoa koskevien tuloverolain säännösten mukaisesti. Osinkojen jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tarkastettuun tilinpäätökseen, ja osingonjako-ehdotuksen tekee yhtiön hallitus, ehdotus hyväksytään varsinaisessa yhtiökokouksessa. Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluttua tilikauden päätyttyä, ja siellä tulee olla maininta tilikauden voiton käyttämisestä (L 21.7.2006/624). Yhtiökokouksessa määrätään, milloin osinko on nostettavissa ja siitä tulee kirjata lausunto kokouksen pöytäkirjaan. Osingonjako päätöstä tehtäessä hallituksen on oltava selvillä yrityksen sen hetkisestä taloudellisesta asemasta. Hallituksen tekemän päätöksen jälkeen osakkeenomistajille syntyy oikeus saada osinko, ja se erääntyy ajankohtana, jolloin se on nostettavissa. Osingon jakaminen on mahdollista myös viimeksi päättyneen tilikauden ja varsinaisen yhtiökokouksen välisenä aikana. Tällöin on otettava huomioon, että osinko jaetaan yhtiön viimeksi päättynyttä tilikautta edeltävän tilinpäätöksen perusteella. (Osingot 2013.)

4.2 Osingon verotus

Osakeyhtiö maksaa verotettavasta tulostaan tuloveroa, jonka suuruus vuonna 2014 on 20 % (Veronmaksajat 2013). Lisäksi osingon saaja maksaa saadusta osingosta tuloveroa. Osinko on siten kahdenkertaisesti verotettua: aluksi yhtiön maksama tulovero ja lisäksi osingon saajalta perittävä tulovero. Osingon verotukseen vaikuttavat edelleen samat asiat kuin ennen hallituksen sopimaa osinkoverouudistusta. Osingon verotukseen vaikuttavat muun muassa seuraavat asiat (Vilkkumaa 2012, 127.):

- Kuka on osingonsaaja?
- Mistä osakeyhtiöstä osinko saadaan?
- Kuinka paljon osinkoa saadaan?
- Mikä on osinkoa jakavan osakeyhtiön nettovarallisuus ja osakkeen matemaattinen arvo?
- Mahdolliset oikaisut

Luonnollisen henkilön saaman osingon vero riippuu siitä, onko osinko saatu julkisesti noteeratusta osakeyhtiöstä vai listaamattomasta osakeyhtiöstä (Vilkkumaa 2012, 127).

Osinko verotetaan osingonsaajalla sen verovuoden tulona, jonka aikana osinko on ollut nostettavissa. Esimerkiksi jos yhtiön tilikausi on päättynyt 30.6.2013 ja osingonjakopäätöksen mukaan osinko maksetaan vasta vuoden 2014 aikana, osinko on osakkaan vuoden 2014 tuloa. Lisäksi osingon pääomatulo-osuus määräytyy vuodelle 2014 lasketun osakkeen matemaattisen arvon mukaan, joka määräytyy 30.6.2013 päättyneen tilikauden taseen perusteella. Yhtiö voi tehdä samalta tilikaudelta useita osingonjakopäätöksiä. Tällöin osingon pääomatulo-osuus lasketaan vain kertaalleen niiden yhteenlasketusta määrästä. (Osingot 2013.)

Osingon maksu voi jakautua myös kahdelle eri vuodelle, jolloin osinkojen pääomatulo-osuus määräytyy erikseen. Esimerkiksi yhtiön tilikausi on päättynyt 30.6.2013, ja yhtiö jakaa osinkoa siten, että puolet osingosta on nostettavissa 2013 ja loput maaliskuussa 2014. Tässä tilanteessa vuonna 2013 nostettavissa olevan osingon pääomatulo-osuus määräytyy vuodelle 2013 lasketun matemaattisen arvon perusteella, jonka pohjana on 30.6.2012 päättyneen tilikauden tase. Vastaavasti vuonna 2014 pääomatulo-osuus määräytyy vuodelle 2014 lasketun matemaattisen arvon perusteella, jonka pohjana on 30.6.2013 päättyneen tilikauden tase. (Osingot 2013.)

Listamattomista yrityksistä saatavien osinkojen verotus

Listamaaton osakeyhtiö on osakeyhtiö, jonka osakkeet eivät ole julkisen kaupan käynnin kohteena säädellyissä markkinapaikoissa, kuten pörssissä. Listamattomasta osakeyhtiöstä saadun osingon verotus on monimutkaisempaa kuin listatusta osakeyhtiöstä saatu osinko. Listamattomasta osakeyhtiöstä saatu osinko verotetaan sekä pääomatulona että ansiotulona sen mukaan, kuinka paljon osinkoa jaetaan suhteutettuna osakkeen matemaattiseen arvoon, silloin kun saajana on luonnollinen henkilö. (Veronmaksajat 2013; Salokoski & Manninen 2013.)

Matemaattinen arvo

Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain mukaan. Yksinkertaisimmillaan osakkeen matemaattinen arvo saadaan, kun yhtiön varoista vähennetään velat, ja näin saatu nettovarallisuus jaetaan osakkeiden määrällä. Matemaattista arvoa määritettäessä on aluksi selvitettävä yhtiön nettova-

rallisuus. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan verovuotta edeltävän vuoden nettovarallisuuden perusteella.

Nettovarallisuus

Nettovarallisuutta laskettaessa on otettava huomioon yhtiön kaikki varat ja velat. Yhtiön varoja ovat sen käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu omaisuus, jolla on varallisuusarvoa. Varoina ei kuitenkaan pidetä laskennallisia verosaamia. Laskennassa käytetään verovuotta edeltävän tilinpäätöksen tasetta, joten nettovarallisuuden laskemisen pohjana voi olla eri tase kuin se, mistä osinkoa jaetaan. (Raunio ym. 2010, 33.)

Nettovarallisuuden laskennassa esiintyy kohdistamis- ja arvostamisongelmia, joten varojen arvostamisesta määrätään Arvostamislain 3–7 §:issä. Rahoitusomaisuuden arvoksi katsotaan sen nimellisarvo ja muun rahoitusomaisuuden arvoksi hankintameno, joista on tehty arvonalentumisvähennykset. (Rantanen 2007.)

Ulkomaanrahan määräiset saamiset arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin, ellei ulkomaanrahan määräisistä saamisista tai veloista ole muuta sitoumusta tai sopimusta tai ellei niitä ole muuten sidottu johonkin tiettyyn kurssiin (KPL 5 luku 3 §). Vaihtomaisuuden arvoksi katsotaan hankintameno, josta on vähennetty elinkeinoverolais-
sa tarkoitetut arvonalentumisvähennykset (Rantanen 2007).

Sijoitusomaisuus arvostetaan sen hankintamenuun. Käyttöomaisuus ja pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa, arvostetaan verovuoden päättyessä tuloverotuksessa poistamatta olevaan arvoon. (L 22.12.2005/1142.)

Yhtiöllä olevat kiinteistöt, noteeratut arvopaperit ja sijoitusrahasto-osuudet, jotka eivät kuulu vaihto- tai sijoitusomaisuuteen, arvostetaan kuitenkin verovuotta edeltävän vuoden vertailuarvoon, jos se on poistamatonta hankintamenoa suurempi. Julkisesti noteerattu arvopaperi on arvopaperi tai johdannaisopimus, joka on kaupankäynnin kohteena pörssissä tai muussa säännellyssä markkinapaikassa. Tällöin arvopaperin vertailuarvo on 70 prosenttia tilinpäätöspäivän mukaisesta päätöskurssista. (L 22.12.2005/1142.)

Yhtiön velat arvostetaan niiden nimellisarvoon. Jos velka on sidottu johonkin tiettyyn vertailuperusteeseen, kuten indeksiin, sen arvona pidetään muuttuneen vertailuperusteen mukaista arvoa. (L 22.12.2005/1142.)

Nettovarallisuuden laskennassa on otettava lisäksi huomioon osakaskohtaiset vähennykset. Osakaskohtaiset vähennykset tehdään osakkaan omistamien osakkeiden arvosta. Tämän seurauksena osakkaiden omistamien osakkeiden korjatut matemaattiset arvot saattavat olla siten erilaiset eri osakkailla. Osakaskohtaisten vähennyksien tarkoituksena on estää keinotekoinen nettovarallisuuden kasvattaminen. Osakaskohtainen vähennys on tehtävä osakkaan käytössä olevasta asunnosta, jos se kuuluu yhtiön varoihin. Lisäksi vähennys on tehtävä osakaslainasta, jolla tarkoitetaan osakkaan ottamaa lainaa, joka kuuluu myös yhtiön varoihin. (Rantanen 2007.)

Veron laskenta

Ennen hallituksen osinkoverouudistusta listaamattomista yrityksistä saadusta osingosta on ollut verovapaata osakkeen matemaattiselle arvolle laskettu 9 %:n vuotuinen tuotto, mutta jos tämän osingon määrä ylittää 60 000 €, on ylittävistä osasta 70 % veronalaista pääomatuloa ja 30 % verovapaata tuloa. Osinkojen verovapaa 60 000 € on henkilökohtainen eikä yhtiökohtainen, joten yhden henkilön eri yhtiöistä saatu- jen osinkojen verovapaat osuudet lasketaan yhteen ja niiden ylittäessä 60 000 €, vero lasketaan edellä mainitulla tavalla. (Vilkkumaa 2012, 128.)

Hallituksen päätökset yritys- ja osinkoverotukseen

Hallitus päätti 21.3.2013 pidetyssä kehysriihessä uudistuksista, joiden tarkoituksena on kannustaa yrityksiä kasvamaan ja palkkaamaan lisää työvoimaa. Myöhemmin elokuussa 2013 hallitus päätti muuttaa hieman esitystä. Uudistuksen myötä yhteisöverokantaa alennetaan 20 %:iin entisestä 24,5 %:sta. Julkisesti noteeratuista yrityksistä saadusta osingosta on jatkossa 85 % veronalaista, kun se nykyisin on 70 %. Listaamattomista yrityksistä saadusta osingosta pääomatulona verotettavaa on 25 % siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 %:n vuotuista tuottoa, mutta kuitenkin enintään 150 000 euroon asti. Yli 150 000 euron menevä osinko verotetaan 85-prosenttisesti pääomatulona, kuten listattujen yhtiöiden

osinkoja. Osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 8 %:n vuotuisen tuoton ylittävä osuus verotetaan 75 %:sti ansiotulona. (Pasanen 2013; Valtioneuvoston tiedote 350/2013.)

Pääomaverokanta säilyy entisessä 30:ssä ja 32 prosentissa, mutta progressiorajaa, josta lukien maksetaan 32 % veroa, alennetaan 50 000 eurosta 40 000 euroon. Lisäksi yritysten nykyisin saamia verotukia poistetaan ja pitkäaikaisten investointien poistot muutetaan hyödykekohtaisiksi verotuksessa. Edustusmenojen säättämistä kokonaan vähennyskelvottomiksi säädellään myös, kun vähennysoikeus tällä hetkellä on 50 % edustusmenojen kokonaismäärästä. (Pasanen 2013.)

Muutoksen vaikutukset verotukseen

Pasasen (2013) mukaan veromuutoksen vaikutus listaamattomiin yrityksiin ja sen voitonjaon kautta osakkeen omistajiin riippuu yrityksen nettovarallisuudesta. Pienimpien listaamattomien yritysten kokonaisverorasituksessa ei pääosin tapahdu oleellisia muutoksia, mutta sen sijaan keskisuurissa yrityksissä verotus kevenee. Verotus kevenee niillä yrityksillä, joilla on suuri nettovarallisuus ja jotka jakavat osinkoa yli 60 000 euroa. Verokevennyksen määrä on kaikista suurin noin 150 000 euron osingonjaolla, ja siitä eteenpäin kevennys alkaa vähitellen pienentyä. Suurimmissa yrityksissä sen sijaan verotus pysyy ennallaan tai hieman kiristyy, koska yli 150 000 euron osinkoja verotetaan uudistuksen myötä tiukemmin. Yleisesti voidaan katsoa myös, että yhtiöissä, joilla kuitenkin on suhteessa pieni nettovarallisuus ja suuri osingonjako, kuten korkean osaamisen asiantuntijayritykset, verorasitus pääsääntöisesti kevenee. (Pasanen 2013.)

Ojala (2013) kertoi omassa esitelmässään, että uudistuksesta kärsivät he, jotka ovat pystyneet nostamaan tähän asti 60 000 euron verovapaan osingon, sillä jatkossa he joutuvat maksamaan vähintään 7,5 %:n veron. Huomattavaa kuitenkin on, että jakamatta jätetyn voiton tuloverotus kevenee sen 4,5 %, jolloin yrityksen nettovarallisuus kasvaa nopeammin. Esitelmässä kävi myös ilmi, että uudistuksesta hyötyvät ne, jotka pystyvät jakamaan pääomatulona osinkoa 60 000 eurosta 150 000 euron rajaan saakka, sillä nyt tuon osingon vero on 21–22 %, kun jatkossa vero on 7,5–8 %.

4.3 Peitelty osinko

Peitelty osinko on osa veronmaksujen välttämistoimien kokonaisuutta ja kuuluu siten osaksi veronkiertoa. Kun tutkitaan, onko osakeyhtiön varojen jako tapahtunut verolain sallimissa rajoissa, niin aluksi tutkitaan peitellyn osingon soveltuminen ja sen jälkeen veronkierron soveltuminen. (Honkanen 2013.)

Peitelty osinko on määritelty laissa verotusmenettelystä 29 §:ssä. Peiteltyllä osingossa tarkoitetaan osakeyhtiön antamaa rahanarvoista etuutta osakkaalle tai tämän omaiselle hänen osakkuusasemansa perusteella olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. Peitelty osinko voi olla myös omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen, osakepääoman, vararahaston tai ylikurssirahaston alentaminen, siinä tarkoituksessa, että vältetään osingonjaosta menevä vero. (L 18.12.1995/1558.)

Ylhäällä mainituissa tapauksissa vaatimuksena on lisäksi verotuksen kiertämisen ilmeisyys. Ensimmäisessä tapauksessa peitellyn osingonjaon kriteerit täyttää periaatteessa eroavaisuus käypään hintaan osakkaan tai jäsenen eduksi. Hinnoittelupoikkeama voi olla kyseessä silloin, kun yhtiö maksaa osakkaalle kauppahintana, vuokrana, korkona, palkkana tai muuna vastikkeena käypää hintaa korkeampana tai päinvastoin perii käypää hintaa selvästi alhaisemman vastikkeen. Sen sijaan toisessa tapauksessa on osoitettava, että menettelyllä on pyritty välttämään osingosta menevä vero. Peitellyn osingonjaon tapahduttua tilanne korjataan vastaamaan oikeaa yrityksen ja osakkaan verotusta. (Kukkonen 2010, 230–233.)

5 OSAKEYHTIÖN VEROSUUNNITTELU

Osakeyhtiön verosuunnittelu kannattaa aloittaa yrityksessä jo hyvissä ajoin perustamisen jälkeen, sillä mitä aikaisemmin asioita pohditaan, sitä enemmän on mahdollisuuksia suunnitteluun. Tämä luku käsittelee osakeyhtiön verosuunnittelua ja sitä, minkälaisia eri tasoja siitä voidaan erottaa. Lopussa käsitellään erilaisia verosuunnittelukeinoja.

5.1 Verosuunnittelun tarkoitus

Verosuunnittelun tarkoituksena on saada selville erilaisten liiketoimien aiheuttamat vaikutukset yrityksen verotukseen ja sen avulla esittää mahdollinen verotuksellisesti edullisin toimintavaihtoehto. Verosuunnittelulla pyritään myös estämään mahdollisten verohaittojen ja hallitsemattomien verotustilanteiden syntyminen. (Leppiniemi & Walden 2012.)

Etenkin pienissä osakeyhtiöissä, joiden omistus on pienellä joukolla, on syytä pohtia, miten osakeyhtiön tuottama tulos saadaan omistajille käyttöön parhaalla mahdollisella tavalla. Verosuunnittelussa on tarkasteltava osakeyhtiön ja osakkeenomistajan veroja yhtenäisenä kokonaisuutena ja verosuunnittelussa on katsottava myös tulevaisuuteen pitemmällä aikajänteellä. Verosuunnittelulle ei voida antaa yhtenäistä ohjetta, sillä jokaisella verovelvollisella ovat hyvin erilaiset tarpeet ja pitkän aikavälin tavoitteet. (Vilkkumaa 2012,190.)

5.2 Verosuunnittelun tasot

Leppiniemi ja Walden (2012) jakavat verosuunnittelun kolmeen eri tasoon perustuen yrityksen johtamisjärjestelmän jaotteluun strategiseen, taktiseen ja operatiiviseen. Heidän mukaansa nämä tasot nähdään myös verosuunnittelussa, mutta niiden erottaminen on vaikeampaa, koska eri tasot ja verotoimenpiteet liittyvät toisiinsa. Strategisina valintoina voidaan pitää esimerkiksi toimialavalintaa, investointien tekemistä ja tilikausivalintoja. Näitä eri ratkaisuja voidaan tehdä nopeasti, ja muutoksella ei ole suuria vaikutuksia yrityksen toimintaan. Verostrategioita päätettäessä on otettava huomioon, miten eri veromuodot vaikuttavat vertailussa oleviin vaihtoehtoihin, ja näiden yhteisvaikutus. Tuloverotuksessa suunnittelun mahdollisuudet ovat yleensä suurimmat. Hyvin laadittu verosuunnitelma takaa kaikkien näkökulmien huomioon ottamisen, riskienhallinnan ja laadun.

Strateginen verosuunnittelu

Strategisessa verosuunnittelussa pohditaan yritystoiminnan perustekijöitä, kuten yritysmuotoa, investointeja, kalustoa ja nettovarallisuutta koskevia asioita. Strategisessa verosuunnittelussa ja siihen liittyvissä valinnoissa tärkeintä on huomata, että

tehtyjen päätösten muuttaminen on myöhemmin hankalaa tai kallista, ja siten päätökset vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Epävarmuus strategisissa valinnoissa aiheuttaa riskin veroseuraamuksista. Strategisella verosuunnittelulla minimoimaan riski pohtimalla asiaa etukäteen tai vaihtoehtoisesti otetaan riski, jolloin voi syntyä enemmän kustannuksia. (Vilkkumaa 2012, 187–188.)

Verostrategisina valintoina pidetään tavallisesti yritysmuotoa ja sen rakennetta koskevia valintoja. Siihen liittyy myös valinta siitä, toimitaanko yhtenä yrityksenä, konsernina vai yritysryhmänä. Yritysjärjestelyjä, kuten sulautumista, jakautumista, yrityskauppoja ja yrityksen lopettamista, pidetään myös strategisina valintoina. (Leppiniemi & Walden 2012.)

Taktinen verosuunnittelu

Taktinen verosuunnittelu selventää ne keinot, joilla päästään suunnittelukauden tavoitteisiin. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää tiettyä toimenpidettä, joka vaatii erityistä kirjanpidon ja verotuksen tavoitetulosta. Tietynsuuruisen osingonjaon tai muun omistajan taloutta koskevan toimenpiteen toteuttaminen on esimerkki tämänkaltaisesta toimenpiteestä. (Leppiniemi & Walden 2012.)

Operatiivinen suunnittelu

Operatiivinen suunnittelu on käytännönläheisintä suunnittelua, ja se pitää sisällään tavoitetuloksen määrittelyn, sen, kuinka tavoitteisiin päästään, lainsäädännön tulkinnan ja etenkin tilinpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen yhteensovittamisen. (Vilkkumaa 2012, 189).

Operatiivisessa verosuunnittelussa seurataan lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä niin, että yritys menettelee oikein toiminnassaan ja tilinpäätöstä laatiessaan uusimman lainsäädännön huomioon ottaen. Lainsäädännön seuraaminen auttaa ja antaa lähtökohtia taktiselle ja strategiselle verosuunnittelulle sekä suunnitelmien tarkistamiselle. Operatiivisen verosuunnittelun tehtävänä on huolehtia myös siitä, että toimenpiteissä otetaan huomioon tilinpäätös- ja veronäkökulmat. (Leppiniemi & Walden 2012.)

5.3 Pääomatulon maksimointi

Joissakin tapauksissa on kannattavaa pyrkiä verosuunnittelulla pääomatulojen maksimointiin. Tämä johtuu siitä, että tietyn rajan ylittyessä pääomatulon veroprosentti on alhaisempi kuin ansiotulon veroprosentti. Näiden kahden vertailuun vaikuttaa moni asia, kuten se, harjoitetaanko liiketoimintaa yksin vai puolison kanssa, kunnan kunnallisveroprosentti, kirkollisveroprosentti ja ansiotulosta tehtävät vähennykset. (Leppiniemi & Walden 2012.)

5.4 Nettovarallisuuden kasvattaminen

Nykyisessä osinkoverotuksessa korostuu osakeyhtiön nettovarallisuuden kasvattaminen. Tämä perustuu nykyiseen ja tulevaan osingon verotukseen, jossa osinko on kevyemmin verotettavaa suurella osakkeen matemaattisella arvolla. Nettovarallisuutta voidaan kasvattaa:

- Jättämällä voittoja osakeyhtiöön edellisten tilikausien voitto/tappioutilille
- Sijoittamalla yritykseen lisää omaa pääomaa
- Luopumalla osakaskohtaisista oikaisuista, kuten maksamalla osakaslainan pois tai lopettamalla osakeyhtiön omistuksessa olevan asunnon käyttäminen osakkaan asuntona
- Omaisuuden arvon kasvattamisella, esimerkiksi uudelleen investoimalla

Eri nettovarallisuuden kasvattamiskeinoja punnittaessa kannattaa ottaa huomioon varainsiirto- ja myyntivoittoverotustekijät. (Vilkkumaa 2012, 190–191.)

Varmin keino kasvattaa yrityksen nettovarallisuutta on jättää voittoa jakamatta ja jättää se yritykseen. Lisäksi kannattaa kiinnittää huomiota kuluvaraston käyttötarkoitukseen ja siihen, mitä merkitään kuluksi. Kuluksi kannattaa kirjata sellaisia eriä, joita ei lasketa nettovarallisuuslaskelmassa varoiksi. Vastaavasti kuluksi kannattaa kirjata myös ne menot, jotka kasvattavat varoja, mutta eivät kasvata nettovarallisuutta, koska ne arvostetaan korkeampaan verotusarvoon. (Rantanen 2007.)

6 PALKAN JA OSINGON SUUNNITTELU

Omistajayrittäjä voi itse päättää palkkansa määrän, maksuajankohdan, luontoisetujen sekä voitonjaon keskinäiset suhteet, kunhan hän ottaa huomioon veronäkökoh-

dat. Omistajayrittäjän osalta on laskettava kustannukset jokaisessa yksittäistapauksessa erikseen. Omistajayrittäjän on lisäksi otettava huomioon palkan vähennyskelpoisuus yhtiön verotuksessa. (Engblom & Adamsson 2011, 36.)

Osakkeenomistaja tarkastelee usein yhtiötään ja omaa verotustaan yhtenä kokonaisuutena. Verotuksen suhteen usein lasketaan, että verotus lasketaan osakkaan ja yrityksen verojen yhteismäärän kautta. Tällöin verotuksen kannalta tärkeää on palkan ja osingon vaikutus kokonaisverotukseen. Kokonaisverorasitusta laskettaessa on otettava huomioon, että jaettu osinko ei ole vähennyskelpoista yhtiölle, kun sen sijaan palkka sosiaalikuluneen on. Osingosta ei kuitenkaan tarvitse suorittaa sosiaalikulua. (Raunio ym. 2010, 29–30.)

Omistajayrittäjän on otettava huomioon verotuksessaan lisäksi se, että henkilökohtainen veroprosentti muodostuu kunnallis- ja valtionverosta sekä työntekijän sairausvakuutusmaksusta. Lisäksi on huomattava se, että työntekijän eläkevakuutusmaksuun vaikuttaa maksettu palkka, mutta yrittäjän eläkevakuutusmaksuihin palkka ei vaikuta. Lopulliseen verotettavaan tuloon vaikuttavat henkilökohtaisessa verotuksessa tehtävät vähennykset. (Raunio ym. 2010, 30.)

Uuden osinkoverouudistuksen myötä yritysten omistajayrittäjillä voi olla tarkoitukseen myös pidentää kuluva tilikautta yli vuoden 2013, jolloin vuonna 2014 yhtiöverotus on pienempää. Tämä vaihtoehto estettiin hallituksen päätöksellä, jossa yritykset, jotka vaihtoivat tilikautensa budjettiriihen 21.3. jälkeen, verotetaan kuitenkin vielä 24,5 %:n yhteisöverolla (Hertsu 2009). Yrityksen omistajan intressi siihen kumpaa verotetaan, yhtiötä vai omistajaa, vaikuttaa myös verotukseen. Omistajista voi osa haluta kohdentaa verotuksen enemmän yritykseen kuin omaan ansiotuloonsa. (Ojala 2013.)

Ojala (2013) pitää edelleen palkanmaksua tarkoituksenmukaisena tapana siirtää varoja osakkaalle. Palkka on yrityksen verotuksessa vähennettävä erä, joten jos yhtiön tulos olisi 30 000 euroa voitollinen ja yritys nostaisi sen verran palkkana pois, niin verotettavaa tuloa ei syntyisi yhtiölle, mutta osakas maksaisi siitä reilun 6000 euroa

ansiotuloveroa. Osakas, joka nostaisi voiton osinkona, joutuisi maksamaan osinkoveroa ja lisäksi yhtiö joutuisi maksamaan voitostaan veroa, jolloin kokonaisverotus tulisi suuremmaksi.

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus toteutettiin ensimmäisessä luvussa kuvattuna laadullisena tutkimuksena. Tässä luvussa selostetaan tutkimuksen vaiheet ja kerrotaan tarkemmin, miten tutkimusprosessi eteni. Lisäksi perustellaan tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttavia tekijöitä ja sen sopivuutta ilmiöön. Tutkimuksen toteuttamisen kuvaukseen kuuluvat myös vahvasti tiedonkeruumenetelmän valintaan vaikuttavat perustelut ja se, kuinka aineistoa on analysoitu. Tutkimuksen tarkka dokumentointi ja avoimuus ovat osa tutkimuksen luotettavuutta. Tässä luvussa käsitellään myös opinnäytetyön luotettavuutta.

7.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmän valintaan vaikuttaa ilmiöstä saatava aikaisempi tieto ja koska aiheesta ei ollut aikaisempaa tietoa, eikä tutkimuksessa ollut tarkoituksena yleistää mitään, tutkimusmenetelmäksi soveltui kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Tutkimuksessa tutkittiin uuden osinkoverouudistuksen vaikutuksia omistajayrittäjien varojennostoon. Vastaavanlaisia tutkimuksia oli aiemmin tehty, mutta niissä käsiteltiin aikaisempia lakeja ja niiden tuomia muutoksia. Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus antaa myös mahdollisimman syvällistä tietoa aiheesta, eikä tiedon saanti jää liian yksipuoliseksi (ks. Hennink ym. 2011, 10). Tutkimuksessa tärkeää oli kuvata ilmiötä sanoin ja lausein, eikä tutkimuksessa olisi ollut mahdollista tutkia ilmiötä luvuin tai tilastoin, joten tutkimus oli omiaan toteuttaa laadullisena tutkimuksena. (Ks. Kananen 2008, 24 – 25.)

Tutkimuksen alussa oli syytä tutkia nykytilannetta palkan ja osingon verotuksen kanalta ja sitä, mitkä asiat siihen vaikuttavat. Tämän jälkeen oli mahdollista tehdä laskentataulukko, jota käytettiin apuna vero-optimoinnissa.

Opinnäytetyössä käytettiin tutkimusstrategiana toimintatutkimusta. Toimintatutkimuksessa ei ole tarkoituksena saada yleistettävää tietoa vaan kehittää työelämää ja ratkaista siten työelämään liittyvä ongelma. Tässä opinnäytetyössä tuloksia ei voida yleistää, sillä jokaisella omistajayrittäjällä on erilaiset lähtökohdat toteuttaa palkan ja osingon verosuunnittelua (ks. 1.3 Tutkimusmenetelmä). Lähtökohdat muodostuvat pääsääntöisesti omistajien omistusosuuksista, yrityksen nettovarallisuudesta ja jokaisen omasta henkilökohtaisesta palkasta. Lisäksi opinnäytetyössä pyrittiin ratkaisemaan ongelma käyttämällä hyväksi opinnäytetyön tietoperustan avulla laadittua Excel-laskentataulukkoa. Tutkimus tapahtui lisäksi syklisenä prosessina, jossa aluksi valittiin omistajayrittäjille päämääräksi palkan ja osingon suhteuttaminen verotuksellisesti edulliseksi, minkä jälkeen tutkittiin ja kokeiltiin eri vaihtoehtoja. Samat vaiheet toistettiin, ja lisäksi eri tuloksia vertailtiin keskenään.

Toimintatutkimuksen yhtenä piirteenä on tutkijan osallistuminen tiiviisti tutkimusprosessiin ja sen toimintaa. Opinnäytetyössä tutkija hankki tietoperustan laeista ja kokosi niistä Excel-laskentataulukon, jota käytettiin apuna tutkimustulosten saamiseen. Taulukon avulla pystyttiin havainnollistamaan ja seuraamaan erilaisia tutkimuksen tuloksia parhaiten.

7.2 Tiedonkeruu

Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä käytettiin haastattelua, ja Excel-laskentataulukkoa varten tietoa kerättiin eri laeista ja säännöksistä. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla tutkittavia. Tutkittavina eli informanteina käytettiin asiakasyritysten omistajayrittäjiä. Haastateltavia oli yhteensä kuusi kappaletta, jolloin tutkimuksesta saatu tieto oli helposti litteroitavissa ja analysoitavissa. Tutkittavien määrää ei ollut tarpeellista lisätä saatujen vastausten ja aineiston perusteella, joka oli varsin kattava, eivätkä uudet tutkittavat olisi tuonut enää uusia näkemyksiä tutkimukseen. Tutkimus koskee omistajayrittäjiä ja heidän varojen nostoaan ja sen suunnittelua, joten on täysin perusteltua käyttää heitä tutkittavina. Omistajayrittäjät tietävät omista haluistaan ja tarpeistaan nostaa varoja yhtiöstä.

Opinnäytetyössä haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina, ja haastattelujen teemoina olivat osinko, palkka ja omistajayrittäjien voiton käyttäminen. Haastattelu

toteutettiin yksilöhaastatteluna. Haastattelun teemoittelulla pyrittiin varmistamaan, että kaikki aiheeseen liittyvät alueet tulevat mukaan haastatteluun.

Haastatteluissa edettiin yhdestä aihealueesta syvempään, ja haastattelua ohjailevilla kysymyksillä (Liite 1) pyrittiin varmistamaan, että jokainen teema tulee käytyä läpi. Haastattelut aloitettiin perustason kysymyksillä, joista johdettiin lisäkysymyksiä sitä mukaa, kuin tutkittava vastasi. Koska tutkittavien tietämystä aiheesta ei ennen haastattelua voitu määrittää, oli kysymysten oltava aluksi yleistason kysymyksiä. Kysymykset jätettiin avoimeksi tietyssä tasossa, jotta saatiin mahdollisimman laaja näkökulma omistajayrittäjiltä ja heidän oma näkemyksensä palkan ja osingon suhteuttamisesta. Osasta yrityksistä oli tiedossa niiden varallisuus ja omistajien lukumäärä sekä omistusosuudet, joten haastattelu kysymykset alkoivat sen takia tietystä tasosta, eikä ensimmäisen tason selventäviä kysymyksiä tarvinnut kysyä.

Haastatteluista osa tehtiin puhelinhaastatteluna ja osa kasvotusten. Haastattelut nauhoitettiin, minkä lisäksi haastattelun aikana tehtiin muistiinpanoja. Näillä menetelmillä pyrittiin varmistamaan tutkimuksen luotettavuus. Haastateltavat toivoivat, että heistä ei anneta tietoja ulkopuolelle, joten tutkimuksessa käytettiin heistä yhteisnimeä haastateltavat. Välillä tutkimuksessa erotetaan eri haastateltavat toisistaan heidän yritystensä nettovarallisuuksien perusteella.

7.3 Aineiston analysointi

Aineisto käsiteltiin välittömästi haastattelujen jälkeen puhtaaseen muotoon, jolloin asiat olivat vielä parhaassa muistissa. Aineiston nopealla käsittelyllä ehkäistiin aineiston sisältämän informaation katoaminen. Litterointi tapahtui kirjoittamalla äänitteiden avulla haastattelut mahdollisimman tarkasti tekstimuotoon tekstinkäsittelyohjelmalla, jolloin haastattelujen käsittely teemoittain oli helpointa. Teemat valittiin opinnäytetyön alkuvaiheessa, kun tiedettiin, mitä tutkimuksessa tutkitaan ja mitkä ovat tutkimuksen keskeisimmät aiheet. Myös teoria ohjasi teemojen valintoja. Aineistoa käsiteltäessä pohdittiin mahdollisia muita teemoja, mutta haastattelut sisälsivät tietoa aiemmin päätetyistä teemoista. Haastattelut yksilöitiin yritysten nimillä, jolloin tiedon jakaminen yritysten henkilökohtaisille talouskonsulteille oli helpompaa.

Tulkintaa tapahtui aineiston käsittelyn aikana, mutta sitä ei vielä käytetty sellaisenaan tulkintojen muuttumisen takia.

Litteroinnin jälkeen aineisto käsiteltiin teemoittain. Tässä tutkimuksessa aineiston käsittelykeinona on käytetty sisällönanalyysiä ja teema-analyysiä. Teema-analyysi sopii hyvin käytännölliseen tutkimusongelman ratkaisemiseen ja lisäksi se oli luontevin tapa analysoida teemahaastattelujen tuloksia. Tutkimuksen alussa määritettiin tutkimusongelman kannalta olennaiset teemat, ja niitä vertailtiin aineistossa. Teemoittelu vaati tutkimuksen tekemisen aikana teorian ja empirian samanaikaista käsittelyä. Teemoiksi valikoituivat heti tutkimuksen alussa palkka, osinko ja voitonjako. Teemat löytyivät heti haastatteluista, sillä kysymysrunko haastatteluihin oli tehty pääosin valittujen teemojen pohjalta. Laadullinen aineisto pilkottiin ja ryhmiteltiin valittujen teemojen mukaan. Ryhmittelyn jälkeen huomattiin, että eri ryhmät saattoivat vielä sisältää samojakin teemoja, jolloin ne vielä yhdistettiin omien teemojensa alle. Tällä menetelmällä saatiin luokiteltua teemojen sisällä olevia näkemyseroja eri haastateltavien kohdalla.

Sisällönanalyysiä käytettiin ennen kaikkea laskentataulukon luomiseen, sillä sitä varten oli analysoitava ja tiivistettävä teoriaperustaan kerättyä aineistoa. Tutkimuksessa pilkotusta aineistosta saatiin koottua siten yksi uusi kokonaisuus.

Aineiston analysoinnin aikana tarkasteltiin mahdollisen lisähaastattelujen tarvetta ja sen vaikutusta tutkimustulokseen, sillä laadullisessa tutkimuksessa on syytä palata välillä takaisin aikaisempiin aiheisiin (ks. Kananen 2008, 56).

7.4 Luotettavuusarviointi

Tutkimuksen lopputulokseen vaikuttavat usein tutkimuksessa olevat muuttujat. Muuttujina voivat olla esimerkiksi tutkittava ilmiö, tutkija ja tutkimusmenetelmä. Tässä opinnäytetyössä muuttujien määrää minimoitiin, jotta tutkimus olisi mahdollisimman luotettava. Menetelmiä ja niiden käyttöä on perusteltu, jotta pystyttiin valitsemaan tutkimuksen ja ilmiön kannalta relevantit menetelmät. Tutkimusta tehtäessä kiinnitettiin huomiota siinä olevien virheisiin, sillä niiden tiedostaminen vaikuttaa työn laatuun (ks. Kananen 2008, 122).

Luotettavuuteen vaikuttivat haastattelujen osalta tutkijan oma näkemys aiheesta ja ennako-odotukset. Haastatteluissa pyrittiin noudattamaan haastattelurunkoa, jolloin haastatteluista saatiin kaikki tarvittava tieto, eikä tutkimattomia alueita teemojen kannalta jäänyt tutkimatta. Haastattelujen taltioinnissa luotettavuuteen panostettiin taltioimalla haastattelut nauhurilla sekä paperille. Haastatteluissa kuitenkin suurin luotettavuuteen vaikuttava asia oli reaktiivisuuden vaara, sillä tiedon kerääjällä oli aiheesta omia ajatuksia, ja ne saattoivat vaikuttaa tutkimusmateriaalin tulkinnaan.

Tiedon analysoinnissa ja litteroinnissa luotettavuuteen vaikuttivat tutkijan päätökset siitä, kuinka tarkasti haastattelut kirjoitetaan puhtaaseen muotoon paperille. Tässä vaiheessa oli syytä pohtia tutkimusongelman vaatimuksia puhtaaksi kirjoittamiselle ja sitä, kuinka tarkasti se tulee tehdä.

Tutkimuksen tekemiseen haastetta toi osinkoverouudistuksen sisällön muuttuminen kesken tutkimusprosessin. Ilmiön muuttuminen kesken tutkimuksen vaikuttaa reliabiliteetin vähenemiseen, sillä reliabiliteetti voidaan ymmärtää laadullisessa tutkimuksessa myös ajallisena pysyvyytenä (ks. 1.4 Tutkimuksen luotettavuus).

Alkuperäisen aineiston yhteys viitekehykseen tulee osoitettua tutkimustuloksena laaditun laskentataulukon kautta, sillä taulukko on laadittu täysin tietoperustaan kerätyn tiedon pohjalta. Lisäksi tietoa on kerätty aikaisemmista tutkimuksista palkan ja osingon suhteuttamisesta verotuksessa.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksessa tutkittiin hallituksen budjettiriihessä päätettyjen verouudistusten vaikutusta omistajayrittäjien varojen nostoon yrityksestä palkkana ja osinkona. Opinäytetyön yhtenä tarkoituksena oli laatia Microsoft Excel -ohjelmaan laskentataulukko, jonka avulla voidaan laskea omistajayrittäjän verotettava tulo palkan ja osingon suhteen mahdollisimman tarkasti. Tässä luvussa käsitellään haastattelut ja niissä

esiin tulleet tulokset. Kaikista haastateltavista käytetään yhteisnimitystä haastateltavat, sillä tutkimukseen osallistujat eivät halunneet paljastaa itsestään tietoja. Lisäksi käydään läpi Excel-pohjaisesta laskentataulukosta saatuja tuloksia. Taulukon käyttöä ja solujen sisältämiä kaavoja on käyty tarkemmin läpi liitteessä kaksi.

8.1 Palkkaa vai osinkoa

Haastattelujen alussa yrittäjiltä kysyttiin heidän omistusosuuttaan yhtiössä. Omistusosuuksien perusteella voitiin tehdä päätelmiä siitä, vaikuttavatko varojen nostoon muiden omistajien mielipiteet. Alussa tärkeää oli selvittää myös yrityksen nettovarallisuus, jotta voitiin tutkia sen vaikutuksia yrityksen varojen nostoon. Yrityksissä oli selvästi eroja nettovarallisuuden ja omistusosuuksien suhteen, mikä oli olennaista myös haastateltavia valittaessa. Yritysten nettovarallisuus vaihtelee 100 000:n ja 700 000 euron välillä ja omistusosuus on 25 %:n ja 100 %:n välillä. Tiedot ovat yritysten viimeksi päätyneiltä tilikausilta, ja ne saatiin toimeksiantajan arkistosta, mutta jos tietoja ei ollut saatavilla, niitä kysyttiin haastattelujen yhteydessä.

Haastateltavia pyydettiin kertomaan, miten he määrittelevät nostamansa palkan itselleen ja mikä vaikuttaa heidän palkkansa määrään. Palkan määrään vaikuttaa omistajayrittäjän henkilökohtainen rahan tarve. Omistajayrittävät haluavat siis nostaa sen suuruista palkkaa, jolla he selviytyvät arki elämässään. Mielenkiintoisena vastauksena tuli ilmi myös se, että omistajayrittäjät saattavat nostaa palkkaa sen mukaan, mitä he olettavat maksettavan samasta työstä muualla.

”Nostan sen verran palkkaa, mitä maksettaisiin vastaavissa tehtävissä oleville... Välillä joutuu nostamaan kulutuksen mukaan enemmän...”

Yhteiset pelisäännöt muiden osakkaiden kanssa sekä yrityksen menestys ja tulos vaikuttavat myös nostettavaan palkan määrään. Ansiotulon verotus vaikuttaa osaltaan palkan nostamiseen, mutta se ei tullut esille monenkaan omistajayrittäjän kohdalla.

”Tarve on yksi ja verotus ohjaa toisena...”

”Kyl se on yhteiset pelisäännöt ja menestys myös vaikuttaa.”

Huomattavaa oli se, että palkkaa nostettiin joka kuukausi suurin piirtein saman verran, eikä suuria vaihteluja palkan nostossa ollut. Näin toimimalla omistajayrittäjän on helppo seurata vuotuista palkan määrää ja siitä menevää veroa, eikä yllätyksiä tule jälkikäteen liian pienellä ennakoveroprosentilla. Palkan seuraaminen ja ennalta määrittäminen helpottaa myös tilikauden aikana tapahtuvaa verosuunnittelua, ja tulevan osingon jakamisen suunnittelu on helpompaa.

Seuraavaksi haastatteluissa siirryttiin keskustelemaan osingosta ja siihen vaikuttavista asioista. Omistajayrittäjät kokevat osingon nostamisen hyväksi vaihtoehdoksi varojennostoon palkan rinnalle. Omistajayrittäjät haluavat nostaa ainakin verovapaan osingon, mikäli kassatilanne sen sallii.

"Vuositain tulee nostettua verovapaan osingon verran."

"Verovapaan osingon verran, yleensä pikkasen alle kassatilanteen mukaan."

Jaettavan osingon määrään vaikuttaa myös sopimuksessa oleva lauseke, joka määrittää tietyt ehdot, joiden mukaan osinkoa tulee jakaa.

"...määrään vaikuttaa osakassopimuksessa oleva tietty prosenttiosuus.."

Osingon nostamisen määrään vaikuttaa myös halu jättää varoja yhtiöön, jotta jatkossa voidaan jakaa enemmän osinkoa vähemmällä verovaikutuksella. Jaettavan osingon määrä pysyy pienenä myös silloin, kun omistajayrittäjä haluaa kasvattaa yrityksen omaa pääomaa. Omaa pääomaa kasvatetaan, jotta yrityksestä saadaan vakavaraisempi. Pääoman kasvattaminen mahdollistaa myös yritysostot ja valmiuden tehdä suurempia investointeja. Voiton käyttämisen tarkoituksena esiin nostettiin esimerkiksi oman pääoman kasvattaminen ja voiton jakaminen omistajille.

*"...jätän yritykseen voitosta noin kaksi kolmasosaa laajentumista ja yritysostoja varten...
...vakavaraisuuden kasvattaminen..."*

Kysymyksistä saatujen vastausten avulla kerättiin omistajayrittäjiltä tietoa siitä, suunnittelevatko he osingon ja palkan määrää sen perusteella, mitä siitä tulee veroja maksettavaksi. Tässä vaiheessa kävi ilmi, että omistajayrittäjät pystyvät tätä kautta kohdentamaan verotusta itseensä tai yritykseen sitä mukaa kuin halusivat. Mitä enemmän he siis nostavat palkkaa, sitä vähemmän yritys joutuu maksamaan veroa, sillä palkka ja sen sivukulut ovat yritykselle vähennyskelpoista menoa. Osinkoa nostetaan palkan rinnalla siitä syystä, että niin on mahdollista saada kevyemmin verotettavaa tuloa. Omistajayrittäjät kyllä tiedostavat osingon olevan hyvä varojenjako palkan rinnalle, mutta he eivät osanneet arvioida, missä suhteessa se kannattaa toteuttaa.

Haastateltavista monet sanoivat aikaisemmin nostaneensa verovapaan osingon määrän, mutta että nyt heidän tulee muuttaa osingonjako suunnitelmaansa, joten viimeisenä kysyttiin, ovatko omistajayrittäjät tietoisia uudesta osinkoverouudistuksesta, ja miten se tulee vaikuttamaan heidän tekemiinsä päätöksiin. Yhtenä mahdollisena tapana entisen verovapaan osingon nostamisen sijaan he nostaisivat uuden osinkoverouudistuksen mukaisesti kevyemmin veroteltavan osingon. Tämä tarkoittaa alle 8 prosenttia yrityksen nettovarallisuudesta ja alle 150 000 euron osinkoja. Tämä määrä on tiettyyn rajaan asti verotettu kevyemmin kuin se, että nostaisi yrityksestä saman summan lisää palkkana.

Pääpiirteittäin omistajayrittäjät nostavat varansa yhtiöstä palkkana, mutta verovapaan osingon nostaminen koettiin hyväksi vaihtoehdoksi varojen nostoon. Tulevaisuudessa uuden osinkoverouudistuksen myötä verovapaan osingon poistuminen vaikuttaa omistajayrittäjien varojen nostoon. Omistajayrittäjät eivät itse ole kovin tietoisia osinkoverouudistuksen sisällöstä, mutta halusivat siitä lisätietoa, ja heidän mielestään olisi kuitenkin kiinnostavaa tietää, miten uusi osinkoverouudistus tulisi vaikuttamaan ja kuinka varojenjako kannattaa silloin toteuttaa. Tilitoimiston rooli yrityksen talouskonsulttina on suuri, ja tilitoimiston tulee parantaa palvelujaan myös yrityksiä tiedottavana ja neuvovana asiantuntijana. Yhtä oikeaa vaihtoehtoa siihen, kannattaako varoja nostaa palkkana vai osinkona ja missä suhteessa, veroseuraamusten perusteella ei voida antaa, sillä jokaisella omistajayrittäjällä on omanlaisensa aja-

tus asiasta. Kuitenkin tutkimus antoi selvät tulokset siitä, kuinka se tulisi toteuttaa ja kuinka palkan ja osingon suhdetta tulisi uuden osinkoverouudistuksen voimaantulon jälkeen suunnitella.

Tutkimusta tehtäessä kävi myös ilmi, että palkan ja osingon verokohtelun vertaaminen keskenään voi koitua hankalaksi, sillä palkka sivukuluineen on yritykselle verotuksessa vähennyskelpoinen, kun taas osinko ei ole. Tämä tarkoittaa sitä, että kun omistajayrittäjä jättää palkkaa nostamatta, ei hän voi suoraan kasvattaa maksettavaa osinkoa samalla summalla. Palkan pienentäminen kasvattaa yrityksen voittoa, ja siitä pitää maksaa yritysvero. Omistajayrittäjä joutuu kuitenkin maksamaan nostamastaan palkasta erilaisia sivukuluja, joiden yhteenlaskettu summa saattaa olla enemmän kuin osingosta menevä vero.

8.2 Excel-laskentataulukko apuna vero-optimointiin

Excel-laskentataulukossa (Liite 2) on erikseen selostettu, kuinka ohjelma laskee eri tilanteissa, jotta sen käyttäminen ja muuttaminen lain muutosten vuoksi olisi helpompaa. Exceliin syötetään aluksi tiedot yrityksen nettovarallisuudesta ja omistajayrittäjän palkka sekä omistusosuus yhtiössä. Seuraavaksi voidaan määrittellä kokeilemalla sopiva jaettavan osingon määrä. Laskentataulukko näyttää suoraan omistajayrittäjän osuuden yrityksen nettovarallisuudesta ja siitä 8 %, joka on määrä, joka verotetaan kevyesti kokonaisverorasitukseltaan 7,5 %:n verolla. Laskemalla voitiin selvittää myös se, että lievemmin verotetun pääomatulo-osingon 150 000 euroa täytyy, jos matemaattinen arvo on 1 875 000 euroa. Nyt verovapaan osingon raja täyttyy 666 667 euron matemaattisella arvolla.

Laskentataulukko antaa hyvän mahdollisuuden toimeksiantajalle suunnitella asiakasyritysten osingonjakoa, sillä siitä voidaan nopeasti tehdä päätelmiä maksettaviksi tulevista veroista. Laskentataulukkoon syötetään palkan määrä, jolloin se laskee palkasta verotuksessa tehtävät yleisimmät vähennykset ja lopuksi niistä menevän veron. Ohjelmalla voidaan laskea suoraan, kuinka paljon on yhden osakkaan osakkeiden matemaattinen arvo, ja tarkastaa kevyemmin verotettavan osingon määrän. Jaettavan osingon määrän ylittäessä 8 % nettovarallisuudelle lasketun vuotuisen tuoton ohjelma laskee siitä menevän ansiotulona verotettavan osingon määrän. Ansiotulo-

na verotettavan osingon määrä lisätään ohjelmassa aputaulukkoon, joka laskee kaikista ansiotuloista menevän veron uudelleen, jotta ansiotulo-osingosta johtuva veronlisäys saadaan selville vertailua varten.

Toimeksiantajan asiakasyritysten kohdalla tehtiin selkeitä vaihtoehtolaskelmia osingon ja palkan optimointia varten. Laskentataulukko havainnollistaa selvästi eri ratkaisujen veroseuraamuksia, eikä uuden lain tulkitsemiseen tarvitse käyttää aikaa jokaisen asiakkaan kohdalla erikseen. Jatkossa talouskonsultit voivat käyttää laskentataulukkoa apunaan asiakkaan osingonsuunnittelussa. Laskentataulukko havainnollistaa helposti myös osingon ja palkan verotukseen vaikuttavia asioita, sillä niiden erilaiset verokohtelut on laitettu eri taulukoihin.

Yleisesti pystyttiin huomaamaan, että yrityksille on kannattavaa nostaa kevyemmin verotettava osinko ansiotulojen rinnalle. Palkka tulee edullisemmaksi silloin, kun siitä menevä marginaalivero on alle 20 %. Tämän ylittävältä osalta kannattaa jakaa myös kevyemmin verotettavaa pääomatulo-osinkoa, joka on enintään 150 000 euroa. Myös ansiotulo-osingon jakamista kannattaa tässä vaiheessa pohtia, sillä sen marginaalivero voi olla alle 7,5 %. Osingonjaossa on aina muistettava ottaa huomioon sen pohjalla oleva yrityksen maksama 20 %:n yhteisövero, jonka päälle tulee vielä omistajayrittäjän oma verotus.

9 POHDINTA

Tutkimuksessa tutkittiin osingon ja palkan edullisuutta veroseuraamusten näkökulmasta omistajayrittäjälle ja sitä, miten uusi osinkoverouudistus tulee vaikuttamaan omistajayrittäjien varojen nostoon. Tutkimuksen yksi keskeisimmistä vaikuttajista oli uuden osinkoverouudistuksen voimaantulo. Tutkimusta tehtäessä osinkoverouudistuksesta ei vielä ollut annettu hallituksen esitystä, joten täysin varmaa ei ollut, tuleeko osinkoverouudistus olemaan samansisältöinen kuin budjettiriihessä oli kaavailtu. Tutkimustuloksia voidaan kuitenkin hyödyntää, sillä laskentataulukossa on mahdollisuus muuttaa lukuja, ja omistajayrittäjien mieltymykset uuden osinkoverouudistuksen vaikutuksista varojennostoon pysyvät samana.

Tässä luvussa esitellään johtopäätöksiä saaduista tutkimustuloksista ja arvioidaan koko opinnäytetyö prosessia kriittisesti. Lisäksi pohditaan myös mahdollisia esille tulleita jatkotutkimuksen aiheita.

Johtopäätökset

Tutkimusta tehtäessä oli mielenkiintoista huomata haastattelujen yhteydessä, että omistajayrittäjät eivät välttämättä tienneet, mistä hakisivat tietoa uusista lainmuutoksista. Tilitoimistojen rooli omien asiakkaiden tiedonvälittäjänä kasvaa siis entisestään. Samalla kun yritykset pyrkivät tehostamaan toimintojaan ja yrittäjät keskittyvät omaan ydinliiketoimintaansa, kaikki tieto ei välttämättä tavoita heitä. Yrittäjät luottavat omaan tilitoimistoonsa tiedonvälittäjänä. Lisäksi havaittiin, että yrittäjät eivät välttämättä osanneetkaan kysyä neuvoa tai apua verosuunnitteluun, vaikka tiesivät siitä olevan hyötyä.

Jokaisen yrityksen kohdalla on pohdittava erikseen suunnittelusta saatavia hyötyjä. Hyödyt voidaan käydä läpi omistajayrittäjän kanssa, ja usein mitä enemmän varallisuutta siirretään, sitä enemmän on myös hyötyä suunnittelusta. Tutkimus osoitti, että palkan ja osingon nostamisen verotukselliseen vertailuun vaikuttavat yrityksessä monet seikat. Yrityksen nettovarallisuuden ollessa suuri yrityksellä on paljon enemmän pelivaraa jakaa kevyemmin verotettavaa osinkoa. Yhteisöveron laskun myötä nettovarallisuus yrityksissä kasvaa jatkossa nopeammin, sillä yrityksen tuloksen verotus laskee 4,5 %. Palkan ja osingon nostamiseen vaikuttaa myös omistajayrittäjien määrä yrityksessä, sillä mitä useampi omistaja, sitä enemmän on mielipiteitä varojen käytöstä. Omistajayrittäjät jakavat voitostaan osinkoa, ja se on hyvä keino varojen siirtoon palkan rinnalle. Palkkaa pidetään kuitenkin vielä tarkoituksenmukaisena varojen nostokeinona. Tietoperustasta esiin tulivat palkan vähennysoikeus yritykselle, mitä osinko sen sijaan ei ole. Tästä syystä voi helposti luulla palkan olevan parempi keino, mutta kun asiaa alkaa tarkastella tarkemmin, käy ilmi, että on otettava huomioon myös palkasta menevät sivukulut, jolloin palkan kokonaiskustannukset nousevat suuriksi. Omistajayrittäjät pystyvät suunnittelulla myös kohdistamaan veroja joko itseensä tai yritykseen sen mukaan, mitä kautta haluavat varoja nostaa. Palkan vero-

tus kohdistuu täysin omistajayrittäjään, kun taas osingon verotus kohdistuu suurimmaksi osaksi yritykseen ja uudistuksen jälkeen pieneltä osin myös omistajayrittäjään.

Laskentataulukolla lasketaan mahdollisimman tarkasti jaettavasta osingosta menevät verot, ja sitä voidaan käyttää myös kevyemmin verotettavan osingon määrän laskemiseen. Toimeksiantajayrityksellä on ollut aikaisemminkin käytössä laskentapohja osinkoverosuunnittelua varten, mutta lakien uudistuessa tilausta oli myös uudelle. Tulevaisuudessa muutoksia voidaan tehdä valmiina olevaan kaavioon, jolloin tarvitsee tehdä vähemmän työtä kaaviota muutettaessa. Laskentataulukon avulla talouskonsultit pystyvät esittämään asiakkailleen erilaisia vaihtoehtoja palkan ja osingon nostamisen verotukselliseen käsittelyyn. Vaihtoehtojen avulla omistajayrittäjät pystyvät tekemään rationaalisia päätöksiä varojen noston suhteen yrityksestä.

Tutkimuksen ongelma ratkaistiin vaaditulla tarkkuudella, ja kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin vastaus tutkimuksen aikana. Tutkimuksessa voisi jatkossa ottaa huomioon useampia yrityksiä isommalta skaalalta. Tässä tutkimuksessa tutkittiin vain toimeksiantajan asiakasyritysten keinoja varojen nostoon. Lisäksi tutkimukseen voisi saada uutta näkökulmaa keräämällä tietoa enemmän veroasiantuntijoilta. Jatkossa talouskonsultit voivat tutkimuksen tuloksia hyödyntäen konsultoida entistä paremmin asiakasyrityksiään.

Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin teemahaastattelujen avulla. Teemahaastatteluilla saatiin tutkittua tärkeät alueet tutkimuksen kannalta, eikä tutkimattomia alueita jäänyt. Tällä ratkaisulla pyrittiin vaikuttamaan positiivisesti myös tutkimuksen luotettavuuteen. Teemoiksi valitut palkka, osinko ja voitonjako olivat valideja tutkimuksen kannalta. Kuitenkin haastatteluja ohjailevien kysymysten suunnittelu oli aluksi hankalaa, mutta pohdittaessa tutkimusongelmaa ja tutkimuskysymyksiä ne muodostuivat nopeasti. Haastattelut menivät hyvin, ja omistajayrittäjät tuntuivat olevan kiinnostuneita aiheesta, mikä lisäsi haastatteluista saatavan tiedon määrää. Haastateltavien määrä koettiin sopivaksi, sillä tutkimusta varten, oli asetettu tietyt kriteerit haastateltavia varten ja yritysten oli täytettävä asetetut kriteerit.

Haastattelujen tulosten käsittelyssä haastavaa oli yhdistää haastattelujen teemat, sillä yleensä teemat koskivat myös toisiaan. Kuitenkin analysoinnissa yhdistäviä teemoja käsiteltiin tulosten kannalta yhtenä kokonaisuutena, jotka tuli ottaa huomioon tuloksia kirjoitettaessa. Teemoittelu oli sopiva ja käytännöllinen keino teemahaastattelujen läpikäymiseen. Teemojen löytäminen osoittautui helpoksi asetetun kysymysrunjon johdosta, sillä keskustelut etenivät teemoittain.

Teoreettiseen viitekehykseen tietoa kerättiin suurimmaksi osaksi laeista, ja niiden piti olla mahdollisimman ajantasaista, jotta laskentataulukon luvut vastasivat oikeita arvoja. Osa tiedoista on tutkimuksen luotettavuuden takia verkkojulkaisuista, sillä uusien lakien voimaan tullessa kirjat julkaistaan pidemmällä viiveellä. Internetistä saatiin ajantasaista ja oikeaa tietoa. Teoreettisen viitekehyksen avulla tehtiin Microsoft Excel-ohjelmaan laskentataulukko. Laskentataulukossa olevien kaavojen virheitä pyrittiin välttämään tarkistamalla, ja useaan otteeseen tehtiin vertailulaskelmia kaavojen viereen. Kaavoja tehtäessä apuna käytettiin myös aikaisempaa tutkimusta, joka toteutettiin eri yritykselle, mutta aihe oli samankaltainen. Opinnäytetyön tekeminen vaati tutkijalta tarkkaa lakien tulkitsemista, jotta saatiin selville laskentataulukkoa varten tarkat tiedot. Tietojen yhdistäminen taulukkoon tapahtui vaihe vaiheelta, ja ansiotulojen verotus tuli käytyä tarkasti läpi.

Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus tuki ongelman ratkaisua, sillä tarkoituksena oli saada syvällistä tietoa omistajayrittäjien varojennostosta, eikä haluttu määrällisiä tutkimustuloksia. Laadullinen tutkimus sopii myös uuden ilmiön tutkimiseen. Toimintatutkimus vaati tutkijan osallistumista tutkimukseen koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimuksesta raportoitii toimeksiantajalle, ja lopuksi jokaiselle talouskonsultille kerrottiin asiakkaiden haastatteluista esille tulleet asiat. Tuloksia hyödynnetään kuitenkin laajasti koko toimeksiantajayrityksessä.

Laskentataulukko ottaa huomioon vain yleisimmät vähennykset ansiotuloista, jolloin verot saattavat olla hieman yläkanttiin. Opinnäytetyössä ei kuitenkaan ollut syytä ottaa huomioon kaikkia ansiotuloista vähennettäviä eriä, sillä useimpia muita vähennettäviä eriä ei asiakasyrittäjien verotuksessa edes vähennetä, kuten opintolainavä-

hennys, invalidivähennys ja eläketulovähennys. Näitä vähennyksiä ei myöskään ole käsitelty tarkemmin teoreettisessa viitekehyksessä. Laskentataulukkoa tullaan hyödyntämään jatkossa toimeksiantajayrityksen asiakkaiden vero-optimoinnissa. Aihe on omistajayrittäjille tärkeä säästöjen vuoksi, ja tutkimuksen avulla saatiin palvelun toteuttamiseen selvä dokumentti ja työkalu.

Laskentataulukon oikeellisuutta tarkasteltiin vertailemalla taulukon antamia tuloksia henkilöiden verotuspäätöksiin. Vertailut osoittivat, että virheprosentti laskennassa oli noin 4 % - 3 %. Virheprosenttia saataisiin pienemmäksi, jos otettaisiin huomioon palkasta menevä sairaanhoitomaksu kunnalle. Tällöin virheprosentti tulisi olemaan enää n. 3 % - 1 %. Kuitenkin 3 %:n heittoa pidetään tutkimus tulosten kannalta merkityksettömältä.

Tutkimuksessa suurimman ongelman muodosti luvun alussa todettu verouudistuksen voimaantulon viivästyminen ja muuttuminen kesken tutkimusprosessin. Aluksi hallituksen maaliskuussa pitämän kehysriihen päätöksiä muutettiin vielä elokuussa pidetyssä budjettiriihessä, jolloin tutkimusta jouduttiin muuttamaan, ja haastattelut tuli tehdä tämän jälkeen. Jatkuva lain muuttuminen tuottaa haasteita niin omistajayrittäjille kuin tilitoimistoillekin.

Jatkotutkimuksena voitaisiin toteuttaa samantyylinen tutkimus vero-optimointiin liittyen, mutta aiheena olisivat omistajayrittäjien luontoisedut. Haastattelujen yhteydessä sivuttiin luontoisetujen verotusta ja etenkin auto- ja asuntoedun hyötyä omistajayrittäjälle. Tässä opinnäytetyössä näiden hyötyjä ei tutkittu ollenkaan, sillä asia ei ollut ajankohtainen. Aiheena luontoisetujen hyöty kuitenkin vaikutti kiinnostavan omistajayrittäjiä, ja he haluaisivat siitä lisää tietoa.

LÄHTEET

- Ansiotulojen verotus. 2012. Suomen Yrittäjät ry. Viitattu 17.5.2013.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/henkiloverotus/ansiotulo/>
- Carr, W. & Kemmis, S. 1997. *Becoming critical: education, knowledge and action research*. Victoria: Deakin University.
- Cummesson, E. 1991. *Qualitative Methods in Management Research*. Newbury Park: Sage.
- Eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut 2013. 2013. Veronmaksajain keskusliitto ry. Viitattu 29.5.2013.
<http://www.veronmaksajat.fi/omatveroasiat/elakejatyottomyysvakuutusmaksut2013>
- Engblom, A. & Adamsson, K. 2011. *Työnantaja ja verosuunnittelu*. Jyväskylä: Edita.
- Eskola, A. 2007. *Palkka: Työsuhteen ja palkanlaskennan perusteet*. Helsinki: Otava.
- Hallituksen kehysriihen veropäätöksiä. 2013. Veronmaksajain keskusliitto ry. Viitattu 19.6.2013. <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/hallituksenkehysriihenveropaatoksia>
- Hiltunen, L. 2009. *Validiteetti ja reliabiliteetti*. Jyväskylän Yliopisto. PDF-diasarja. Viitattu 3.9.2013
http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ ja _reliabiliteetti.pdf
- Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 1991. *Teemahaastattelu*. 5. painos. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hennink, M., Hutter, I. & Bailey, A. 2011. *Qualitative research methods*. Los Angeles: Sage.
- Hetrtsi, A. 2009. Hallitus tukkii tilikausien pidennyksen. *Kauppalehti* 16.10.2013, 9.
- Honkanen, S. 2013. *Osakeyhtiön varojen jako ja peitelty osinko*. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, liiketalouden koulutusohjelma. Viitattu 26.7.2013.
<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61233/ONT23.5.2013SatuHonkanentheseus.pdf?sequence=1>
- Kananen, J. 2008. *Kvali - Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kukkonen, M. 2010. *Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus*. 2. uud. p. Hämeenlinna: Talentum.

L 30.12.1992/1535. Tuloverolaki, yleiset säännökset. Viitattu 18.6.2013. Valtion säädöstietopankki Finlex. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>

L 18.12.1992/1558. Laki verotusmenettelystä. Viitattu 26.7.2013. Valtion säädöstietopankki Finlex.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558#L4P29>

L 22.12.2005/1142. Laki varojen arvostamisesta verotuksessa. Viitattu 1.7.2013. Valtion säädöstietopankki Finlex.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>

L 21.7.2006/624. Osakeyhtiölaki. Viitattu 18.10.2013. Valtion säädöstietopankki Finlex. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

Leppiniemi, J & Walden, R. 2012. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Sanomapro onlinepalvelu. Viitattu 2.7.2013. www.sanomapro.fi. Sanomapro fokus. Talousfokus.

Luontoisedut. 2009. Verohallinto. Viitattu 17.6.2013. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Luontoisedut\(9980\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Luontoisedut(9980))

Marshall, C. & Rossman, G. 2011. Designing Qualitative Research. Thousand Oaks: Sage publications.

Mikä on ansiotuloa. 2012. Verohallinto. Viitattu 14.5.2013. [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Mika_on_ansiotuloa\(25370\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Mika_on_ansiotuloa(25370))

Miles, Matthew B. & Huberman, Michael A. 1994. Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. London: Sage.

Miten veroprosentti lasketaan. 2013. Verohallinto. Viitattu 19.5.2013.
[http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Verokortti/Miten_veroprosentti_lasketaan\(10967\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Verokortti/Miten_veroprosentti_lasketaan(10967))

Mitä veroja maksat tuloistasi? 2012. Veronmaksajain keskusliitto. Viitattu 20.5.2013.
<http://www.veronmaksajat.fi/verotietoanuorille/mitaverojamaksattuloistasi/>

Myllymaa, J. 2008. Palkkaa vai osinkoa veroseuraamusten näkökulmasta: Case yritys Oy. Opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu, liiketalouden koulutusohjelma. Viitattu 30.7.2013. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-200812174492>

Niskakangas, H. 2013. Henkilöverotus. Sanomapro online-palvelut. Teos päivitetty 29.1.2013. Viitattu 15.5.2013.

Ojala, I. 2013. Varatuomari. Konsultointi Ojala Oy. Esitelmä TAL-Tilitoimistopäivillä 25.9.2013.

Osingot. 2013. Verohallinto. Viitattu 19.6.2013

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Korot_ja_osingot/Osingot\(25291\)](http://www.vero.fi/fi-Fi/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Korot_ja_osingot/Osingot(25291))

Pasanen, V. 2013. Hallituksen veropäätöksen kehysriihessä ja 4.4.2013.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Viitattu 1.7.2013.

http://www.ek.fi/ek/fi/ajankohtaista/hyoty tietoa/hallituksen_veropaatokset_kehysriihessa_ ja_442013-10741

Rantanen, J. 2007. Pienten osakeyhtiöiden osakkaiden verosuunnittelukeinot käytännössä. Pro gradu –tutkielma. Tampereen yliopisto, taloustieteiden laitos, laskentatoimi. Viitattu 30.7.2013. <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu02087.pdf>

Raunio, M. Romppainen, L. Ukkola, O. & Kotiranta, K. 2010. Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. Helsinki: KHT-Media.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 18.10.2013. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/>

Sairausvakuutusmaksu vuonna 2013. Verohallinto. Viitattu 28.5.2013.

<http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Sairausvakuutusmaksu_vuonna_2013\(26276\)](http://www.vero.fi/fi-Fi/Syventavat_veroohjeet/Ennakkoperinta/Sairausvakuutusmaksu_vuonna_2013(26276))

Salokoski, J. & Manninen, P. 2013. Osinkotulojen verotus. Verohallinto. Viitattu

20.9.2013. <http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2013/Osinkotulojen_verotus\(27842\)](http://www.vero.fi/fi-Fi/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/2013/Osinkotulojen_verotus(27842))

Somekh, B. 2006. Action Research: a Methodology for Change and Development. Maidenhead: Open University Press.

Syvänperä, O. & Turunen, L. 2011. Palkkavuosi. 5. uud. painos. Helsinki: Edita.

Tikka, K. Nykänen, O. Juusela, J. Viitala, T. 2013. Yritysverotus I-II. Sanomapro

onlinepalvelu. Viitattu 16.7.2013. www.sanomapro.fi. Sanomaprofokus. Talousfokus.

TyEL- ja YEL-maksu vuonna 2013. n.d. Varma. Viitattu 29.5.2013.

<https://www.varma.fi/fi/Yritykset/YrityksenToiminta/MaksutJaTodistukset/maksuprosentit/Pages/Default.aspx>

Valtioneuvoston tiedote 350/2013. 2013. Valtioneuvosto. Viitattu 4.9.2013.

<http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=392871>

Veronmaksajat. 2013. Hallituksen kehysriihen veropäätöksiä. Viitattu 19.6.2013.

www.veronmaksajat.fi/fi-Fi/hallituksenkehysriihenveropaatoksia

Verotietoa nuorille. 2012. Veronmaksajain keskusliitto. Viitattu 17.5.2013.
<http://www.veronmaksajat.fi/verotietoanuorille/mitaverojamaksattuloistasi/>

Vilkkumaa, M. 2012. Yrityksen osinko-opas: Milloin, miten ja kuinka paljon voidaan osakeyhtiön varoja jakaa? Helsinki: Suomen Yrityskirjat.

Vuoden 2013 Valtion tuloveroasteikko. 2013. Verohallinto. Viitattu 3.6.2013.
[http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2013_valtion_tulo_veroasteikko\(25864\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2013_valtion_tulo_veroasteikko(25864))

Yle-vero voimaan 2013. Ylen uutiset. Viitattu 16.6.2013 http://yle.fi/uutiset/yle-vero_voimaan_2013/6189266

Yrittäjän työeläkevakuutus YEL vuonna 2013. 2013. Varma. Viitattu 29.5.2013.
<https://www.varma.fi/fi/PdfDocuments/Anonymous/Julkaisut/YrittajaYritys/YelEsite.pdf>

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelua ohjailevat kysymykset

Teemahaastattelun kysymysrunko

Teemat: Yrityksen voiton käyttäminen, palkka ja osinko

Haastattelua ohjailevat kysymykset:

1. Miten määritätte nostamanne palkan määrän?

Mitkä asiat siihen vaikuttavat?

2. Nostatteko yhtiöstänne osinkoa?

Mikä vaikuttaa osingon määrään?

3. Suunnitteletteko itse palkan ja osingon määrää, sen perusteella mitä niistä tulee veroja maksettavaksi?

4. Suunnitteletteko yrityksen voiton jakoa?

Miten käytätte voittonne?

Mikä tarkoitus teillä on voiton suunnittelussa?

esim. kasvattaa omaa pääomaa, jakaa kaikki voitto omistajille jne.

5. Oletteko tietoinen uudesta osinkoverouudistuksen sisällöstä?

Miten uusi osinkoverouudistus tulee vaikuttamaan tekemiinne päätöksiin?